

Lof der Zotheid

Het is dit jaar 500 jaar geleden dat de humanist Desiderius Erasmus in 1511 de satire *Lof der Zotheid* in Parijs publiceerde. Het werd beschouwd als een van de meest invloedrijke werken van de westerse beschaving, maar ook als een boek dat de weg vrijmaakte voor de reformatie. Bij monde van de allegorische Zotheid - Stultitia - die samen met haar vijf dochters over de wereld heerst, worden er in dit boek allerlei menselijke dwaasheden aan de kaak gesteld. Behalve kerkelijke autoriteiten worden ook kooplieden, vorsten en wetenschappers bekritiseerd. Erasmus laat de Zotheid allerlei dingen zeggen, die hij zelf van de Kerk eigenlijk niet mocht zeggen.

Erasmus werd rond 1467 in Rotterdam of Gouda als een onwettig kind geboren. Zijn vader was priester in Gouda en zijn moeder was diens huishoudster. In 1487 trad hij in het augustijnenklooster te Stein bij Gouda in. Na zijn priesterwijding in 1492 ging hij in Parijs theologie studeren. Langzamerhand groeide hij uit tot een van de belangrijkste humanisten van zijn tijd. Als zodanig kon hij de spot drijven met de misplaatste ernst waarmee alle mensen ongeacht beroep, stand of positie hun eigen belangen na-jogeen en de groteske kortzichtigheid waarmee zij klaar stonden met hun oordeel over elkaar.

Erasmus was een begenadigd schrijver, hetgeen blijkt uit de *Lof der Zotheid* dat de geschiedenis van Europa mede heeft beïnvloed en wel zodanig dat de publicatie ervan vijfhonderd jaar geleden vandaag nog herdacht wordt. Eén

citaat uit dit boek toont de belachelijkheid van de theologen van zijn tijd aan. 'De apostelen vierden wel op vrome wijze het avondmaal, maar je had ze niet moeten vragen tussen welke tijdstippen de transsubstantiatie zich voltrekt; of hoe hetzelfde lichaam tegelijkertijd op verschillende plaatsen kan zijn; of het verschil tussen Christus' lichaam zoals het aan het kruis was en zoals het bij het sacrament van het avondmaal is....'

Toen Luther in 1517 zijn 95 stellingen op de kerkdeur van Wittenberg prikte, verweten de bestrijders van de reformatie Erasmus, dat hij voor Luther de weg had geplaveid. Hoewel hij in principe sympathiek tegenover Luthers actie stond, had hij als relativiserende humanist van het begin af bezwaren tegen diens optreden; zeker toen duidelijk werd dat in Luthers visie geen ruimte was voor menselijke vrijheid. Omdat het leven volgens Luther volledig in het teken van het geloof moest staan was de verwijdering met Erasmus een feit. Deze pleitte keer op keer voor tolerantie tussen de diverse opvattingen. Het mocht echter niet baten. Verkettering, vrijheidsbeperking, zelfs de brandstapel waren een feit.

Erasmus, wiens grootheid in onze tijd opnieuw gezien wordt, overleed op 12 juli 1536 in Bazel. Zijn graf is daar te vinden in de domkerk. Zijn laatste woorden waren volgens de overlevering: 'Lieve God'.

T.B.

De Stille Zelf

In de warme zon varen grote aken bijna onhoorbaar door het stille water.

Links de lange spoorbrug met gele en witte treinen bijna onhoorbaar.

Rechts de lange snelweg met kleurige auto's bijna onhoorbaar.

Windloze vlaggen; onhoorbare stemmen van fietsers onderweg.

Schaap met lammetje starend met wijde ogen open zonder geblaas.

Het meest onhoorbaar is Hij die de Stille Zelf is.

Frans Boddeke CSsR

September 2011

Het eerste nummer van De Roerom zesentwintigste jaargang valt zoals dat heet deze maand op de deurmat. In deze aflevering vragen wij uitdrukkelijk aandacht voor pagina 2. Er kunnen - vaak onder tijdsdruk - fouten gemaakt worden. We hopen met een versterkte redactie De Roerom lezenswaardig te houden. Deze maand is er iets te lezen over kerksluiting (4.17), een initiatief vanuit de kloosters (8), De Roerom een kwart eeuw (14), jongeren in Madrid (16), pastoraal werkenden (18) Vaticaanse scherpstrijperij (19) en de helaas laatste bijdrage van Marion Meulenbroek (10). Wat lichtere kost in Onderweg opgedaan (15), Het regent (23), pagina 24 en de columnns (11.17). Voor wie bezinning zoekt kan in deze Roerom op vele pagina's terecht. Wij danken allen voor hun bijdragen en wensen u veel voldoening bij het lezen van uw lijfblad!

Redactie

Nieuws-, service- en communicatieblad voor mensen betrokken bij kerk en samenleving.

Redactie:

Nel Beex-Roos, Henk Peters, Pieter Reesink, Peer Verhoeven, Ad Wagemakers

Medewerkers:

Ton Baeten, Toon van Beek, José van Blanckenburgh-Wijnen, Joost Koopmans, Jeanne van Leijzen, Franck Ploum, Ruud Roefs, Ben Roest, Huub Schumacher, Jef De Schep- per, Margreet Spoelstra, Gérard van Tillo, Cor Versteeg, Marcel Zagers, Rob van der Zwan

Vormgeving:

Ad van Beurden, Tilburg

Uitgever:

De Roerom wordt uitgegeven onder verantwoordelijkheid van Stichting 'De Roerom' die gevestigd is te 's-Hertogenbosch. KvK 's-Hertogenbosch S 41083196.

Verschijnt:

Tienmaal per jaar. Prijs € 22,50; buitenland € 34,00.

Redactie en administratie:

bezoekadres:
Gasthuisring 54, 5041 DT Tilburg;
Telefoon (013) 545 58 00
postadres: Postbus 90105,
5000 LA Tilburg

Banken:

ABN-Amro Bank, Tilburg
nr. 26.48.19.950;
ING Bank nr. 3406513

Redactie-secretarie:

Nel Beex-Roos
e-mail: redactie@deroerom.nl

Abonnementen-administratie:

Ad van Beurden
e-mail: adm@deroerom.nl

Internet:

www.deroerom.nl

Productie:

Van Beurden Graphics, Has-
seltstraat 96, 5046 LM Tilburg;
e-mail: vbg@becos.nl

ISSN 0921-5468

Brieven

Redactie

Enkele correcties

De bespreking van *Bloesem in je koffie* in De Roerom van juni 2011 behoeft enkele correcties. Er staat geciteerd: '... het gevoel zal worden opgeschud ...' Dat laatste is niet mijn woord; het moet zijn: 'geschud'. Een wezenlijk verschil, dacht ik. Ook klopt de stelling 'het gevecht tussen hoop en wanhoop, dat zij in haar verzen zegt te verwoorden...' niet. Ik heb dit nergens gezegd. Ook de gegevens zijn fout. Het boek is namelijk uitgegeven door *Verhoeven & Boddeke* te Nijmegen, uitgevoerd en gedrukt via *F&N Eigen Beheer* te Amsterdam en het kost geen € 11,50 maar € 12,50 per stuk. Met vriendelijke groet.

Ine Verhoeven, Nijmegen

Bloesem in je koffie

Een boek met gedichten van Ine Verhoeven. Teksten waarin angst en verdriet worden afgewisseld met hoop en vreugde. Zoals het gedicht *Want ik wil mijn lief niet kwijt, of Ambivalent. En: Hoe kan het bestaan? of Een zondag als vandaag*. Het is slechts een greep uit deze nieuwe bundel, die de lezer meeneemt door het leven van alledag. De gedichten van Ine zijn niet zomaar rijmpjes, geen oppervlakkige hersenspinsels van iemand die even niks te doen had. Het zijn altijd intens doorleefde teksten, waarover diep is nagedacht. Dit blijkt wel uit het feit dat *De Roerom* Ine's teksten regelmatig publiceert. Ik was dan ook zeer verbaasd over de recensie van de heer Nabbe in De Roerom van juni. Ook ik houd van pittige koffie, maar wel met een milde afdrank ...

Sybil van der Maat, Vinkeveen

Ingekort door de redactie die boekrecensenten normaliter niet censureert en zich evenmin met hun mening associeert.

Hoop

De Wereldjongerendagen in Madrid hebben indruk op mij

gemaakt. Een geschenk van de Kerk aan de jongeren werd het genoemd. Een uitstekende manier om jongeren zich te laten bezinnen op de morele waarden in hun leven. Een Nederlandse groep jongeren presteerde het zelfs naar Madrid te fietsen en er een echte bedevaart van te maken, compleet met een indrukwekkende kruistocht. Ontroerend te zien hoe al die jongeren uit verschillende culturen de afsluiting van de dagen beleefden tijdens de viering met de Paus. Hoop voor de toekomst!

*Ria Lemmers-Dekkers,
Beneden-Leeuwen*

Beste Peer

Dank voor je e-mail en excuses - ze zijn aanvaard. Een late reactie mijnerzijds, maar ik was even niet in de buurt van mijn e-mail.

Ja, het is jammer dat je in mijn column *Perziken* 'voeren' veranderd hebt in 'voederen'. Ik heb er echt last van gehad omdat ik het woord 'voederen' nooit in deze betekenis zou gebruiken. Natuurlijk ben ook ik nog even op zoek gegaan naar de precieze betekenis van voederen, voeren en voeden. Voeden betekent voedsel geven, maar het wordt meestal gebruikt in de bijzondere betekenis van een baby de borst of de fles geven. Ook planten kun je voeden; met mest. Daarnaast bestaat zich voeden als een formele omschrijving van eten. Je kunt kinderen (en zieken of oude mensen) ook voeren: eten in hun mond stoppen als ze zelf geen lepel of vork kunnen hanteren. Ik kom dan toch nadrukkelijk uit bij mijn oorspronkelijke woord. Ik zou het daarom én om onderstaande ingezonden brief toch erg op prijs stellen als er in de volgende Roerom een rectificatie komt, een melding dat het woord 'voederen' niet mijn woord was en niet in de oorspronkelijke tekst stond. Met vriendelijke groet.

Margreet Spoelstra

Rechtgezet

In de column *Perziken* - De Roerom juni 2011 - geschreven door Margreet Spoelstra staat een term die mij onaangenaam overkomt. Er wordt geschreven dat de jongen in het verhaal 'de oude man voedert'. Deze term is niet zorgvuldig gekozen. Je voedert geen mensen, maar je voedt hen. Bij dieren spreek je over voederen of voeren. Misschien een uitglijder, maar dit raakt zeker mensen die niet zelfstandig kunnen eten en afhankelijk zijn van hulp van anderen. Overigens niets dan lof voor uw tijdschrift; ik lees het graag maar lees het ook kritisch.

Zr. L. Lukassen, Zwijndrecht

Nog even

Ik heb inderdaad alte rap het door Margreet Spoelstra in deze samenhang geschreven woord 'voeren' veranderd in 'voederen'. Een gevoelige misgreep mijnerzijds. Anderzijds moet ik zeggen dat in de kring waarin ik geboren en getogen ben het woord 'voeren' in de betekenis van 'mensen - kinderen, zieken, ouderen - te eten geven' niet gebruikelijk is. Taal varieert van streek tot streek; ook de gevoelswaarde ervan. Het door Margreet Spoelstra in haar column *Perziken* gebruikte woord 'voeren' veranderen in 'voederen' was desalniettemin een gevoelige misser. *Peer Verhoeven*

Herinnering

Eerste Gemertse studiedag door Huub Schumacher zaterdag 1 oktober a.s. over psychisch gezond functioneren en de unieke bijdrage daaraan van modern christelijk geloven. In Commanderie College, VMBO gebouw, St. Josephstraat 17, 5421 CR Gemert van 9.00 tot 14.45 uur. *Huub Schumacher, Zeedijk 5, 5154 PA Elshout (0416) 37 78 74; hoefjetannetje@tele2.nl*

Ga met ons

Peer Verhoeven

Er zijn mensen die, om trouw te zijn aan zichzelf, zich verplicht voelen samen met gelijkgezinden de voorbereidingen en presentatie van vieringen in hun kerk in eigen hand te nemen. Het zijn wellicht juist deze mensen die behoefte hebben aan wat handreikingen.

Ga met ons

Wanneer in dag en nacht,
ochtendgloren en schemering
niet iets van U wordt ervaren -

wanneer in zoet en zuur van mensen,
het lief en leed in de wereld,
niet iets van U wordt geproefd -

wanneer wij in ons doen en laten
U niet dienen, niet verwachten
niet hartelijk aanwezig weten -

dan verkilt het leven,
wordt de horizon grauw,
raakt het vuur gedooft.

Ga met ons en beziel ons
voor tijd en eeuwigheid.

Bezinning

Gebruik je verstand.
Maar verwaarloos
gevoel en geweten niet.

Doe je best, al wat je kunt.
Maar neem ook rust en
beleef hoe goed die doet.

Bestrijd kwaad en kwaal.
Maar weet als 't moet
te berusten, te aanvaarden,

Ontvankelijk zijn

Hoe fraai ook het lied -
zonder klankbord
klinkt het niet.

Hoe duidelijk ook de weg -
zonder kompas
weet je heg noch steg.

Hoe wijs ook je vermaan -
zonder begrip blijft het
blaffen tegen de maan.
(17 d.h.j. a 23 juli 2011)

Zo'n kerk

Een kerk
niet benauwd, vol
vertrouwen in de toekomst;
met respect voor wat was
en begeistert van wat komt.

Een kerk
op God en mens bedacht

met eerbied voor alle leven;
bezorgd voor ziek en zwak,
gastvrij voor vluchteling en vreemde.

Een kerk waar
de hoogste troon een bidstoel
en het hoogste ambt gediensstige;
waar het mooiste lied de wind
en het laatste woord de stilte is.
(23 d.h.j. a; 3/9/2011)

Wijs zijn

Wijze mensen, ingetogen mensen
putten uit het leven,
het mysterie ongezien.

Wijze mensen, rustige mensen
fladderen of dolen niet,
staan vastgeworteld in de aarde.

Wijze mensen, goede mensen
treuren om kwaad en misdaad,
maar verwijten maken ze niet.

Zo minnetjes en groots

Het stekje, klein en
onopzichtig, maakt uit
hoe hoog de boom wordt.

Het zaad, onogelijk en
verloren in de aarde,
bergt blad en bloem in zich.

Het hart, onpeilbaar en
niet te vatten woordeloos,
kruidt al ons doen en laten.

Gebed

Houd ons vurig gaande
hoe steil het pad ook is -

laat ons helder zien
hoezeer de hemel ook betreft -

laat ons vertrouwen
hoe wazig de horizon ook wordt -

Gij die doet met onze handen,
spreekt met onze stem,

die liefhebt met ons hart
en voluit in ons geloof

voor tijd en eeuwigheid.

*

Vruchtbare stilte

De momenten waarop mensen
een indringend en verhoogd besef
hebben van het leven
- ook het eigen leven -
zijn bijna altijd de ogenblikken
dat ze alleen zijn en stilte kennen.

Een cultuur van lawaai maakt
doof voor de wezenlijke dimensie
van de werkelijkheid.
(Ton Lemaire)

Lawaai komt van buiten en
lawaai komt van binnen.
Trein en snelweg, claxon
en drilboor maken herrie,
maar plannen en piekeren
maakt niet minder kabaal.

Mensen, stil van binnen,
verdragen stilte buiten.

Zo vredig, zo veilig ... Het na-ape waard! (© Foto: Thea de Rooij, 's-Hertogenbosch 2011)

Kerksluiting

Gérard van Tillo

Kan een bisdom een kerkgebouw zomaar sluiten? Van wie is het kerkgebouw eigenlijk? Kan een parochie het op eigen gezag verkopen? Voor wie zijn de baten?

Nu in de hele kerkprovincie herindelungen van parochies plaatsvinden zijn deze vragen in het pastorale veld vaak te horen. En er zijn vele meningen en misverstanden over. Beslissend zijn steeds de bepalingen van de canoniekrechtelijke regeling die speciaal voor kerksluitingen is opgesteld.

Sluiting

Onder kerksluiting wordt in het canoniek recht het onttrekken van een kerkgebouw aan de eredienst verstaan. Een kerkgebouw is in principe blijvend en kan eigenlijk alleen ophouden te bestaan door het af te breken. Maar er kunnen situaties ontstaan waarin een kerk niet meer voor de eredienst te handhaven is. Zo kan het gebouw te groot geworden zijn voor het aantal gelovigen dat er gebruik van maakt of de kosten voor het onderhoud kunnen te hoog oplopen. In zulke gevallen kan de diocesane bisschop het besluit nemen een kerk te sluiten. Maar een bisschop kan zo'n besluit niet zomaar willekeurig nemen, omdat er partijen zijn die wettelijk aanspraak kunnen maken op het kerkgebouw en een stem moeten hebben bij een dergelijke beslissing. Daarbij speelt ook een rol, dat kerksluiting meestal een emotionele aangelegenheid is, omdat mensen sterk aan hun eigen kerk gehecht kunnen zijn.

Redenen

Daarom heeft de kerkelijke wetgever bepaalde voorwaarden aan kerksluiting gesteld, waarvan de eerste is dat er ernstige redenen voor aanwezig moeten zijn, bijvoorbeeld dat er geen priester aan de kerk verbonden is of er geen gelovigen zijn. Momenteel komen kerksluitingen vooral voor in het kader van een reorganisatie van de parochies. Het beleid dat daarbij gevoerd wordt is vooral afhankelijk van het reorganisatiemodel dat daarbij gehanteerd wordt. Als het gaat om een samenwerkingsverband waarbij de bestaande parochies gehandhaafd worden blijven in principe de kerkgebouwen in gebruik. Wel komt het voor dat binnen een dergelijk verband enkele parochies worden samengevoegd, waarbij een van de kerken in gebruik blijft en de andere een speciale bestemming krijgt of wordt gesloten. Een ander model is dat de parochies van een regio samengevoegd worden tot één nieuwe parochie. In dat geval worden één of enkele kerken aangewezen als eucharistische centra waar de vroegere parochies gezamenlijk vieren.

Goed bezochte Vredeskerk Tilburg (Parochie De Bron) samenvoegen met 't Goirke en onttrekken aan de eredienst? (© Foto: Ad van Beurden)

Als de vroegere parochies levensvatbare kerkgemeenschappen zijn, kunnen die wel blijven functioneren, maar ze worden dan niet in alle opzichten bediend vanuit de centrale parochie en moeten ondermeer zelf op zoek gaan naar voorgangers. In zulke gevallen blijven de vroegere parochiekerken gehandhaafd. Per bisdom zijn er overigens aanzienlijke verschillen als het gaat om de omvang van de regio, het organisatiemodel en de mogelijkheden voor de vroegere parochies om als plaatselijke kerk te blijven functioneren.

Rechthebbenden

Een andere voorwaarde voor kerksluiting is de instemming van de rechthebbenden. Dit zijn degenen die wettelijke rechten op het kerkgebouw kunnen doen gelden, waarbij de kerkelijke wetgever zich realiseert, dat het hierbij niet om een puur vermogensrechtelijke, maar om een pastorale aangelegenheid gaat. Anders gezegd: bij dergelijke aangelegenheden wordt de functie van de kerk voor de eredienst belangrijker geacht dan de economische waarde van het gebouw. Op de eerste plaats is dan rechthebbende de parochie die als rechtspersoon het eigen kerkgebouw voor de eredienst gebruikt. Maar omdat er juist op grond van de pastorale aspecten meer spelers in het veld zijn, hebben het kerkbestuur en de parochievergadering in deze geen directe bevoegdheid, maar alleen een adviserende functie.

Want er kunnen ook andere partijen zijn die met betrekking tot het kerkgebouw rechten kunnen doen gelden, zoals mensen die ten aanzien van een kerk grafrechten hebben omdat er zich een familiegraf bevindt of fundatierechten. Deze betreffen het recht dat in een kerk de eucharistie voor een bepaalde intentie gevierd wordt. Er kunnen ook personen of organisaties zijn die onder bepaalde condities aan de kerk hebben bijgedragen of de kerk op een eigen rechtstitel gebruiken.

Andere voorwaarden

Voorwaarde voor kerksluiting is ook, dat geen enkele schade wordt toegebracht aan het zielenheil van de gelovigen. Daarvan is sprake als zij niet meer in de gelegenheid zijn om Woord en Sacrament in de eredienst te ontvangen en te vieren. Concreet moet de gelovigen een andere bereikbare kerkgelegenheid worden geboden, waarbij ook van hen enige inspanning gevraagd mag worden om een kerk te bezoeken. Tot de voorwaarden behoort verder, dat een kerkgebouw dat gesloten wordt een niet-onwaardige bestemming krijgt. Het is een ideale situatie als de religieuze en de openbare functies van het kerkgebouw intact kunnen blijven. Als het om een louter profane bestemming gaat mag die de gelovigen geen aanstoot geven. Het is aan de diocesane bisschop om te beslissen of het in voorkomende gevallen om een waardige bestemming gaat. Een laatste voorwaarde die het canoniek recht aan kerksluiting stelt is, dat de bisschop verplicht is de priesterraad te horen voordat hij een beslissing neemt. Om zinvol advies te kunnen uitbrengen moet de priesterraad er vooraf van op de hoogte worden gesteld, hoe men de genoemde voorwaarden denkt in te vullen.

Vervreemding

Door kerksluiting wordt de eigendom van het gebouw niet aangetast. De parochie kan in zo'n geval over het gebouw blijven beschikken en er bijvoorbeeld een andere bestemming aan geven. Men spreekt van vervreemding als het kerkgebouw niet meer ter vrije beschikking staat van de parochie, omdat het bijvoorbeeld permanent verhuurd is of verkocht wordt. Hiervoor heeft het kerkbestuur een schriftelijke machtiging nodig van de bisschop. De baten behoren juridisch aan de parochie, maar ook voor de bestemming van het ontvangen bedrag is verlof van de bisschop nodig. Voor verdere details kan men onder andere terecht bij de Canonieke vraagbaak Johannes Andreae van de Tilburg School of Catholic Theology van de Universiteit Tilburg onder www.rorate.com/kerkrecht, die voor de bovenstaande tekst mede als bron werd geraadpleegd.

Gedicht Gedacht

Keuze van redactie

Uit de vele teksten die maandelijks De Roerom worden toegestuurd maakt de redactie een keuze voor publicatie. De keuze door de redactie is niet per se een juiste rangschikking naar kwaliteit van de ingestuurde teksten.

Weemoed om voorbij dingen

Ik zit en kijk naar het kleine bos
Twee duiven vliegen af en aan
Bevoorraden hun broos bestaan
Een hond rent met een stukje hout
De wind waait zacht, het is niet koud.

Ik zie de neergang van het jaar
De herfst voert stilaan naar zijn top
De paddestoelen rijzen op
De bramenstruiken worden kaal
Overall naaktheid, alles oogt vaal.

Stil treur ik met de bomen mee
Om dorre blaadjes op de grond
Die ritselspookjes, grauw en blond
Die uitgeleefde lijfjes in het zand
Los van hun getakte en van Gods hand.

Ine Verhoeven

Geen brug is mij te ver...

Geen brug is mij te ver, geen berg te hoog
om jou te zien die ik weer wil ontmoeten;
wat heb ik aan een al te lang vertoog
als bijna als vanzelf hier gaan mijn voeten

de weg langs waar het groen nu eindeloos
en lenteteder ogen wil verblijden.
Ik ben ineens heel opgelucht, niet boos
al weet ik dat ook nu weer volgt het scheiden.

Wat is het leven rijk en draagt veel namen
voor wat eenieder zoekt en adem geeft,
al zie ik wel dat weer de tranen kwamen

om onbegrip en wat verdoken leeft.
Gelukkig schijnt ook licht door kleine ramen;
er is geluk voor hem die vrienden heeft.

Adeleyd 2011

Onze missie

Onze orde staat voor hulp aan de armen en dit huis is opgericht om gehandicapte kinderen uit het binnenland te steunen die een operatie niet kunnen betalen, ongeacht hun afkomst of religie. We doen niet aan ziertjes winnen. Dat is niet onze missie en het zou misbruik maken zijn van onze positie.

Jac Ermers cm die 50 jaar in Ethiopië werkte - Trouw 3/7/2009

De storm

De aanblik was als van een veldslag,
zoals Vught er eind juni bij lag.
Om het centrum te bereiken
moest je takken steeds ontwijken
maar je zag ook hele eiken
onder dood gewicht bezwijken.
Vught, nu bij donderslag beroemd,
werd zelfs op het journaal genoemd.
Vooral het Vughtse babywonder,
maakte deze storm bijzonder.
De ravage was enorm
door deze valwind/downburst storm.
Hoe zouden ze dit noemen later?
Toch niet een storm in een glas water!

Anne Franken 7-7-2011

Knipperen

Geloven is,
met dichte ogen
hopen op wat zekerheid
die er niet is
met open ogen.
Maar
ogen heb je om te zien
dus
ik besluit te schipperen
en neem me voor
te knipperen.

Toos Boleij

**Al weken
deint dit gedicht,
dat ik een paar jaar
geleden schreef,
door mijn hoofd.**

**Ik dacht:
Ik stuur het eens op
naar De Roerom,
misschien willen zij
het wel plaatsen.**

**Laat u het mij weten?
Vriendelijke groet.**

Klaartje van Iersel

Bomen bol van roze
en velden vol van geel...
Aan niets is er tekort,
van alles is teveel...
Vrolijk ploegt de boer
zijn zanderig gebied.
En de vergankelijkheid,
die zie je niet.

Zien jouw ogen mij
en zien mijn ogen jou?
Blijft de lucht voorgoed
voor eeuwig hemelsblauw?
Jij bent hier bij mij,
verscholen in 't verdriet,
want mijn verlatenheid,
die voel ik niet...

Paardenbloemen staan
te pronken in het gras
net alsof het nooit, nee,
nimmer anders was
zingen vogels taal
in enkel maar hun lied.
En hun weemoedigheid:
die hoor je niet.

Leven wij nog lang,
of zijn wij al verdord?
Komt de dag waarop 't
voor altijd lente wordt?
Is er slechts één oog...
dat alles overziet?
En ieder die ik vraag...
die weet het niet.

Juichen wij te vroeg
of treuren wij te laat?
Is jouw kus een zegen
of teken van verraad?
Zoals toen de één
de ander eens verried?
Het antwoord op die vraag...
begrijp ik niet...

Arme zondebok

Huub Schumacher

Zijn artikelen voor de komende jaargang van *De Roerom* noemt Huub Schumacher *Bijbelse prikkels voor onze moderne samenleving. Arme zondebok* bijt het spits af.

Voorjaar 2010 vroeg onderzoeksbureau *Motivaction* 1600 mensen onze samenleving te typeren. Driekwart van de ondervraagden - *Trouw* 23 december 2010 - kenschetst de maatschappij als gejaagd, egoïstisch, agressief en respectloos. En dat is niet wat we willen, maken de ondervraagden duidelijk. Wie of wat is daar de schuld van? Met deze vraag treedt óók in onze moderne tijd het aloude mechanisme van de zondebok in werking waarmee de eigenlijke oplossing veilig uit de weg gaat.

Magere Hein boosdoener

Jean-Jacques Suurmond, predikant-columnist van *Trouw*, wijst er echter op dat achter de vele vormen van hufterig gedrag, korte-lontjes-hebben en agressiviteit een diepere oorzaak schuilgaat. Hij wijst geen mensen aan. De eigenlijke boosdoener is in zijn ogen het onverteerbare gegeven dat Magere Hein ooit bij ons aan de deur komt en we mee moeten met achterlating van alles. Waar blijven we met de gevolgen van het onverteerbare besef eindig, beperkt, sterfelijk te zijn? Hoe gaan we om met dit onbehagen dat vooral de kop opsteekt wanneer we, van alle gemakken voorzien, alleen in onze kamer zitten? We dumpen het op een zondebok! Behaaglijk thuis schelden op Marokkaanse jongeren ... Ons onbehagen moet ergens heen! We lijken niet zonder zondebok te kunnen.

'Get in the car'

Ik denk in dit verband aan *Get in the car*, een animatiefilmpje van Greg Holfeld over een autotrip van een Canadees gezin naar Saskatchewan. Heel herkenbaar. Vader zelfverzekerd aan het stuur, moeder eraan, uitblinkende meerijder, waardoor ze pa de nodige irritaties bezorgt. De geprikkelde sfeer slaat vanaf de voorbank in de vorm van herrie en ruzie over naar de achterbank waar de vijf kinderen allemaal per se bij het raampje willen zitten. Holfeld laat de ruziënde kinderen een buitenstaander - het jongere broertje - uitkiezen als het zwarte schaap op wie de spanning van de oorspronkelijke ruzie wordt afgechargeerd. Een perfecte illustratie van het zondebokmechanisme!

Na-apen

We hebben veel te danken aan de cultuurfilosoof René Girard (*1923) die met zijn boek *De Zondebok* een helder licht werpt op dat zondebokmechanisme. Zijn inzichten kunnen verwerende Nederlanders,

die naar hartenlust kankeren op randfiguren, wellicht tot zelfreflectie aanzetten. Zijn grondintuïtie is dat het verlangen van mensen een 'mimetisch' karakter heeft, een woord bekend van 'pantomime'. Een pantomimespeler doet alles en iedereen na, imiteert. Ons verlangen, zegt Girard, is mimetisch. De relatie tussen mij en wat ik verlang wordt bemiddeld door een ander die bezit wat ik nog niet heb en dat aap ik na. Ik wil hetzelfde als hij. Hij een mooie vrouw; ik ook! Mijn buurjongetje dat computerspel; ik ook! De relatie tussen mij en het begeerde object is nooit direct maar steeds indirect via het model. We doen een ander na.

Cultuur, moraal, religie

Dat geeft problemen. Was er geen rem, dan werd het in een mum van tijd oorlog van allen tegen allen. Maar gelukkig is er onze cultuur, waarvan de moraal een niet weg te denken onderdeel vormt, als rem. Moraal is gedrag-dat-hóórt wat door toedoen van onszelf in de loop van de tijd is gegroeid; anders was het een rotzooitje geworden! Gaandeweg is die moraal uitgegroeid tot een bovenpersoonlijk geheel van gedragingen. Die zijn ons geboden, als we tenminste het onderlinge geweld in toom en als samenleving het hoofd boven water willen houden en daarbinnen ook als gelukkige mensen functioneren.

Bè bè bokkie bokkie bè of ... zondebok?

Religie

Om die moraal echt te funderen is religie vanaf die beginne wezenlijk voor menselijke samenlevingen. Religies maken het samenlevingen mogelijk om regels en afspraken omtrent gedrag tot in de diepste diepte te 'gronden' door te verwijzen naar God of goden. Aldus kun je je eigenlijk niet meer amoreel gedragen, want uiteindelijk willen de goden dat jij binnen de perken blijft. Kaïn heeft in eerste instantie Abel tegenover zich als de benijdenswaardige broer die de echtheid van leven heeft die Kaïn zo pijnlijk mist. Onmiddellijk na de moord op hem bonst God op zijn trommelvliezen: 'Kaïn, waar is je broeder?' Religie is onderdeel van cultuur, moraal en zorgt ervoor en fundeert dat feitelijk wáár wordt wat wij *met* elkaar op onze beste momenten aan moreel gedrag hadden afgesproken. Tot aan de Verlichting, 17^e-18^e eeuw, waren alle culturen dan ook religieus; nu nóg heel vele. De onze echter niet meer. Maar pas op! Zoals vóór de Verlichting aan God of goden offers werden gebracht om ons met hem of hen te verzoenen nadat we in de fout waren gegaan, zo speuren we nu in modern Nederland nog even ijverig - en vinden we ook! - naar offers op de moderne slachtbank op wie we ons eigen falen kunnen afwentelen.

Nog steeds

In zijn boek *De zondebok* wijst Girard op deze eeuwenoude oplossing om klaar te komen met dat voortdurend gevoelde innerlijke onbehagen in verband met de menselijke eindigheid: het afwentelen op een slachtoffer, zodat 'de orde' in jezelf of in de samenleving voorlopig weer even hersteld is. Een voetbalclub waar het slecht gaat stuurt de trainer weg. Een school die krimpt zoekt de oorzaak bij de directie. Voor vandalisme fungeren buitenlanders als bliksemafleiders. Gaat er iets mis, dan roepen mensen om een offer: een minister of bisschop moet aftreden, een hoofdredacteur het veld ruimen. Er moeten koppen rollen; behalve de onze! Dat lucht op ... denken we. We trappen er nog steeds in. Het creëren van zondebokken lost niets op. Het is de zoveelste poging om het eigenlijke probleem dat niet bij de ander maar in mijzelf ligt uit de weg te gaan.

Gezond christelijk geloven doet hier niet aan mee. Dat beschuldigt een ander niet; het zet ons zelfs aan onze tegenstander lief te hebben. Het is veel verstandiger, zegt het evangelie, om - als het om jezelf gaat - 'opnieuw geboren te worden' en - als het om de samenleving gaat - te 'zoeken naar het Rijk Gods' ... Een bijbelse prikkel!

Samen op pad

Redactie

Ook in zijn zesentwintigste jaargang wil De Roerom aandacht besteden aan wat mensen met een beperking - in ruime zin - doen en zeggen, hoe er over hen gedacht en aan wat er voor hen allemaal gedaan wordt. Deze maand een bijdrage van Nel Beex.

Afgaand op berichten in kranten en journaals moet je aannemen, dat de toekomst er financieel niet rooskleurig uitziet. Er blijkt in Nederland nu al echte armoede te heersen. Wat weten wij eigenlijk - nog - van armoede en van hen die er mee te maken krijgen? Daarom doet *Arme Kant van Nederland/Eva* - interkerkelijke werkgroep ingesteld door de Raad van Kerken in Nederland en het arbeidspastoraat Disk - er alles aan om het begrip armoede onder de aandacht te brengen van jong en oud.

hebben hun krachten gebundeld in het project *Schuldhulpmaatje*, dat opgestart is met steun van de overheid. De vrijwilligers, die een driedaagse training met succes doorlopen, krijgen een certificaat voordat ze aan het werk gaan. Ze blijken zeer gemotiveerd om hun medemens te ondersteunen weer greep op de beurs en dus ook greep op hun leven te krijgen. Wil je deze cursus volgen en heeft de plaats waar je woont zich nog niet aangesloten bij het project *Schuldhulpmaatje*,

Corrie en Ilse

Nieuwe website

In haar *Nieuwsbrief* geeft de Werkgroep aan, dat zij onlangs een site heeft gelanceerd waarop armoede in Nederland op een voor jongeren aansprekende manier wordt belicht. Er valt te lezen wat armoede is, wie arm zijn, de gevolgen daarvan en wat je er zelf aan kunt doen. Door de hele site heen zijn links naar films, ervaringsverhalen, spellen, quizzes, muziekclips enzovoorts te vinden. Veel bewegend beeldmateriaal, bondige informatie en doorklik-mogelijkheden. Interessant ook voor ouderen. Maar hier blijft het niet bij. www.armekant-eva/jongeren.

Schuldhulpmaatje

Een toenemend aantal mensen raakt in financiële problemen. Naar verluidt kunnen een miljoen Nederlanders niet meer aan hun maandelijkse verplichtingen voldoen. Lokale kerken en christelijke organisaties

dan kun je toch alvast de cursus volgen op basis van open inschrijving. Wees er snel bij, want de eerste cursussen zijn ondertussen al vol. Informatie: 0900 - 117 77 71 of helpdesk@schuldhulpmaatje.nl

Lotgenotencursus

Via de Universiteit van Tilburg komt er hulp van een heel andere kant. Hanneke van Gestel, onlangs gepromoveerd op *Recovery is up to you; evaluation of a peer-run course*, onderzocht de bruikbaarheid en effectiviteit van de cursus *Herstellen doe je zelf*. Deze werd ontwikkeld voor en door mensen met ernstige psychische problemen. Uit de resultaten blijkt dat de cursus heel goed gegeven kan worden door (ex)cliënten van de GGZ die daarvoor een training hebben gevolgd. Bovendien heeft de cursus positieve effecten op het herstel van de deelnemers. Geruime tijd na de

cursus ondervinden zij nog steeds meer hoop, (zelf)vertrouwen en eigen kracht dan vergelijkbare cliënten die deze cursus niet volgden.

Voor blinden en slechtzienden

Het Augustijns Instituut in Eindhoven geeft ook een *Nieuwsbrief* uit. Wie op deze nieuwsbrief prijsstellen kunnen hun huidige e-mailadres sturen naar hansvanreisen@augustijnsinstituut.nl. In de brief van juni was te lezen dat er ook gedacht wordt aan blinden en slechtzienden met belangstelling voor Augustinus. Ga naar www.aangepast-lezen.nl 'U surft verder naar Boeken en onder het zoekwoord Augustinus treft u 32 titels. De nieuwe vertaling van Augustinus' *Bejlijdenissen*' van Wim Sleddens is het afgelopen jaar integraal ingelezen door zijn medebroeder Gerard van Hoof. Als gesproken boek is nu ook beschikbaar *Frits van der Meer Augustinus de Zielzorger*. Van de vertalingen zijn als gesproken boek verkrijgbaar: *Het huis op de rots; verhandeling over de bergrede*, - *De Geest en de letter*, - *Regel voor de gemeenschap*, - *Het eerste geloofsondericht*, - *Als korrels tussen kaf: preken over teksten uit het Marcus- en Lucasevangelie*.'

Kunst in't Hart

25 sept. 15.00 u. H.Hart kerk Oss opening expositie 'Onze wereld in mijn handen'. www.heilighartoss.nl

Zwanenhof

21-23 okt. Mantelzorgweekend. (074) 265 95 25; acco@zwanenhof.nl

Internationaal convent

Joost Koopmans

Voor vacante pastorplaatsen recrutereren bisdommen priesters uit het buitenland. Ordes en congregaties sturen hun mensen van oudsher naar ontwikkelingslanden; nu is er ook een beweging van de andere kant. Leden uit de Derde Wereld komen naar West Europa. Niet om in het priestertekort te voorzien maar om een steentje bij te dragen aan de internationalisering en vitalisering van oude religieuze instituten.

Afgelopen zomer was ik in zo'n internationaal convent en verdiepte ik me in de intenties ervan. Bij deze verslag hiervan. Wellicht een bijdrage aan de komende wereldmissiemaand.

Uitgangspunten

In het hart van Gent (B) staat het augustijnerklooster van 1295. In 2009 is daar een project gestart om roeping uit andere continenten naar België te halen als missionaris. Prior provinciaal Paul de Wit (52) - zelf drieëntwintig jaar missionaris geweest in Congo en Kenia - noemt hiervoor als uitgangspunten: het kerkbeeld vernieuwen, - als klooster een andere sfeer uitstralen, - dynamischer zijn, - landen met weinig mogelijkheden de gelegenheid bieden augustijnen op te leiden en verder te laten studeren. De studenten moeten na hun opleiding minstens tien jaar in België als augustijn wonen en werken.

Opleiding

Op dit moment zijn er twaalf mannen tussen de drieëntwintig en zevenentwintig uit Benin, Ivoorkust en Vietnam in opleiding. De meesten studeerden al aan een universiteit en hun verlangen naar religieus leven is bekend bij plaatselijke augustinessen of pastores. De Wit zoekt hen persoonlijk op en legt contact met hun ouders. Die moeten akkoord gaan met de stap van hun zoon. Eenmaal in België moet er veel gebeuren: slagen voor de cursus Nederlands aan de universiteit; twee jaar studie filosofie in Brugge; samen met Europese augustijnse novicen het noviciaat in Spanje en dan terug naar het seminarie voor theologische studies. Worden ze priester gewijd dan kunnen ze in samenspraak met de bisschop in de pastoraal aan het werk.

Gemeenschapsofbouw

Deze jongelui gaan zich door hun opleiding niet tot de clericale stand verheven voelen. Zoals bij elke orde worden ze opgevoed tot leden van een broederschap. Hun eerste doel is het augustijnse ideaal van gemeenschapsofbouw op verschillende vlakken. Primair binnen het klooster met de tien medebroeders die hier wonen met wie zij zich oefenen om op weg naar God één van hart en ziel te zijn door samen te vieren en te bidden, te zorgen voor het huishouden, zieke medebroeders en gasten. Vanuit deze religieuze kern ook

lisering die zich steeds meer verspreidt en mensen het gevoel geeft tot één groot menselijk geslacht te behoren. De solidariteit is een wonderbare verbondenheid die door de universele verspreiding van techniek en wetenschap de mensen steeds dichter bij elkaar brengt. De multi-

Het Europa van de toekomst zo veelkleurig als een veldboeket (© Foto: Nel Beex Vlaamse Ardennen)

buiten het klooster - in parochie, ziekenhuis, onderwijs of elders in de samenleving - aan gemeenschapsofbouw gaan doen.

Confrontatie

Komend uit levendige geloofsgemeenschappen worden de kandidaten in West-Europa geconfronteerd met leeglopende kerken en de absentie van jongeren. De samenleving is - mede door recente gebeurtenissen - zelfs steeds kerkvijandiger geworden. Ze worden geconfronteerd met het consumptiemodel als dienst aan het geluksstreven van de mens. Hoe gaan ze hiermee om? Eén van hen zegt: 'Bij ons in Benin staat de priester op een voetstuk. Hier is een priester pas geloofwaardig als hij náást de mensen staat en niet bóven hen als iemand die het allemaal weet.' Het is de bedoeling dat ze zich aansluiten bij hun jonge leeftijdgenoten die zoeken naar een levensvervulling die verder reikt dan het genot van de alom aanwezige consumptie. Zo heeft Gent bijvoorbeeld een Taizé-jongerengroep.

Globalisering

Voor Bernard Bruning, magister van deze jongelui, is bouwen aan een goede gemeenschap in klooster, kerk en samenleving de kern van het christelijk geloof. 'Wij spreken over de katholieke kerk, *kata holon* in het Grieks, wat één geheel maken betekent. Een eenheid over de hele wereld verspreid. Dit eenheidsgevoel sluit wonderwel aan bij de internationa-

lization is een ander gelijktijdig verschijnsel van dat eenheidsgevoel door de economie aangewakkerd. Eigenlijk was de kerk vanaf haar begin gedreven door zulke multinationaliteit. De laatste benaming in die zin is de globalisering die zich dagelijks voor onze ogen voltrekt, één wereld (*globus*) waar geen enkel land nog zonder de andere landen kan leven. Negatief kwam deze globalisering weer in het nieuws door de wereldwijde financiële crisis, waar niemand voor gespaard kon blijven. De weldaad van de globalisering die weliswaar gecontesteerd wordt is niettemin een vrucht waarvan iedereen geruisloos geniet.'

Groeipijnen

Zo kan een internationale gemeenschap de nieuwe tijd verbeelden, waarin grenzen worden overschreden tussen oost en west en mensen zich meer richten op wat ze gemeenschappelijk hebben dan waarin ze verschillen. Dat is het ideaal, maar in Gent geven ze zich er rekenschap van dat de hindernissen - taal, cultuur, leeftijd, traditie, temperament - van zo'n samenleving - talrijk zijn. De afgelopen twee jaar hebben vier jongelui een andere weg gezocht omdat dit leven hen niet paste. Maar crisissen zijn de groeipijnen van mensen die elkaar in hun anders-zijn aantreffen en ontdekken. Augustinus schreef het al in een werkje aan de kloosterlingen van toen: Geeft verschil geen aanleiding tot jaloezie, dan is het de hartslag van het ene hart (*con-cors*).

Afscheid

Marion Meulenbroek

Wie weleens in het Midden-Oosten geweest is zal het opgevallen zijn dat het begroetingsceremonieel heel uitgebreid is. Voor je ter zake komt is er minstens een kwartier verstreken; ook bij de bedoeïenen.

'Welkom.'
'Een dubbel welkom.'
'Vrede met je, welkom.'
'En vrede met jou.'
'Hoe is het met je?'
'God zij dank, goed. En met jou?'
'Heel goed, God zij dank.'
'Is het echt goed met jou?'
'Ja, God zij dank.'
'Alles komt van God.'
'Ja, alles komt van God.'
'Ga zitten, ga zitten. Het is goed met jou.'
'En met jou ook, fijn.'

Nadat ik mijn schoenen heb uitgedaan ga ik op het kleed of matje zitten. Vaak zitten we in de binnentuin, maar 'tuin' moet je niet al te letterlijk nemen. We zitten gewoon op grof zand met kiezels en onder het gesprek speelt de een of de ander altijd wel wat met de steentjes. Sommige zitplekken kijken uit op de wat chaotische buitentuintjes waar kippen, katten en kinderen rondrennen. Op de grond of in een testje bevindt zich het vuur, dat vrijwel altijd brandend gehouden wordt. De theekan is gevuld, de mierzoete thee wordt meteen geserveerd. 'Alles goed?' Godzijdank. Iedereen die me ziet zitten begroet me aldus. De kinderen komen een handje geven en antwoorden me keurig als ik vraag hoe het met ze is: 'Goed, God zij dank.'

Nooit regen genoeg

En zo zitten we rond het vuur, urenlang. In kleermakerszit of soms uitgestrekt met het hoofd rustend op een arm. Dekens worden aangedragen en nu kan ik met

een arm op de deken leunen. De theekan gaat rond, steeds weer. We praten wat. Over de prijs van kip, over het buurmeisje dat gaat trouwen en over de tomaten-oogst, die helaas niet goed is. De katoen-worm heeft weer eens toegeslagen. De regen kwam in februari, dit jaar en godzijdank was het niet zo weinig als het jaar daarvoor.

Dat het altijd zo groen is in Holland, stel je voor! Het zal wel heel veel regenen bij ons. Anders was het niet zo mooi groen. 'Ja,' zeg ik, 'en soms heb ik daar schoon genoeg van, al dat grijs en die nattigheid.' Onbegrijpelijk, vinden ze. Want zoals wij soms denken dat we nooit genoeg zon kunnen hebben, zo denken zij dat er nooit genoeg regen kan vallen, dat je dat nooit beu wordt.

Het wordt tijd om op te stappen en ik ga staan. 'Ach,' zegt de gastvrouw, 'het is nog vroeg, blij!' 'Het is vroeg in je leven', antwoord ik hoffelijk. 'Vrede.' De meeste aanwezigen zwijgen; een enkeling mompelt 'Ga in vrede.' Ik wandel weg, de duisternis in.

Afscheid nemen moeilijk

Bedoeïenen mogen dan het begroetingsritueel tot een kunst hebben verheven, van afscheid nemen houden ze helemaal niet. Vriendinnen beweren dat ze, vlak voor ik wegga, nog even langskomen maar nooit zag ik er een verschijnen. Het dochttertje van één van hen, die toch duidelijk om me geeft, is onvindbaar als de taxi voorrijdt en mijn assistent Aliyan, die mee zou gaan naar het vliegveld, belt af. Hij verzint een paar smoezen maar als ik door-

vraag zegt hij dat zijn hart pijn doet. 'Als je terugkomt, haal ik je op, echt waar.' Zo wordt de pijn van het afscheid vermeden en intussen weet ik dat het geen onverschilligheid betreft.

Maar hier in Nederland doen we het anders. Zelfs als we elkaar nooit gezien hebben en zelfs als de ene kant schrijft en de andere kant leest.

Bij de bedoeïenen

Het afgelopen jaar was het mij vergund u als lezer een kijkje in mijn leven bij de bedoeïenen te geven. Misschien heeft u zich verbaasd, leefde u mee, of wie weet kijkt u nu een beetje anders tegen deze mensen aan. Ik weet het niet, maar hoop in ieder geval dat u ervan genoten heeft. Is dit een afscheid voor altijd? Ik hoop het niet. Wie weet laat ik af en toe zomaar weer van me horen. Misschien dat sommigen van u mij op mijn blog gaan volgen. En dan...voor de reislustige lezer, voor degenen die geïnteresseerd zijn geraakt in 'mijn woestijn,' bestaat er altijd de kans om met mij samen deze mensen te leren kennen. Laten we daarom maar gewoon: 'tot ziens' zeggen. En: vrede.

www.hadiyareizen.nl

Wie mij verder wil volgen kan op mijn blog kijken: <http://marionmeulenbroek.wordpress.com>. Elke maand of vaker een nieuw verhaal. Wie mee wil naar de woestijn kan nadere informatie vinden op mijn website of via e-mail aanvragen. Van 11-18 november dit jaar gaat de culturele reis, die langs het Katharinaklooster voert, langs islamitische heiligdommen, oases en de woestijn. Kortom: bedoeïenencultuur en islam van binnenuit. Tevens kan Petra bezocht worden. Nadere info hierover tevens in bezit van de redactie.

'En zo zitten we rond het vuur, urenlang ...'

Sinaï (© Foto's: Marion Meulenbroek)

Schrift en krant

Franck Ploum

Voor de nieuwe jaargang van *De Roerom* schrijft Franck Ploum een serie artikelen onder de titel *Schrift en krant*. Het worden bijdragen waarin actualiteiten of dingen uit de samenleving verbonden worden met verhalen uit de schrift.

Drie jaar geleden begon een jonge generatie in Egypte zich te organiseren. Studenten besloten het protest van een groep arbeiders te steunen en riepen via internet en mobiele telefoon andere studenten op mee te doen. Het eerste grootschalige protest in het dictatoriale Egypte en de geboorte van de *6-april-beweging*, een voor het regime ongrijpbare studenten- en jongerenorganisatie, zonder kantoor, zonder leden, maar onderling verbonden via social media en moderne communicatie.

Gewetensvorming

Je bent geboren en opgegroeid binnen een dictatoriaal systeem en je weet niet beter dan dat er geen vrijheid van spreken en organiseren bestaat. En toch heb je van binnen weet van een andere werkelijkheid, van vrije ruimte; de drang om je mening te vormen en gegroeide inzichten die in de jouw omgeving niet geoorloofd zijn en afgestraft worden, te uiten. Vanuit die verborgen bron in jezelf vindt gewetensvorming plaats. Natuurlijk gaat gewetensvorming makkelijker als je omgeving meedenkt, aanstuurt, maar het kan kenmerkend ook zonder. In de afgelopen jaren zijn die van binnenuit gegroeide werkelijkheid en inzichten en is dat gevormde geweten bevestigd en versterkt door communicatie met andere landen, leeftijdsge-

Protest op het Tahrirplein in Caïro

noten ver weg en partijgangers. Er is in Egypte, Tunesië een nieuwe jonge generatie opgestaan die zich niet wenst neer te leggen bij de onderdrukkende feiten, zich niet monddood laat maken en zich organiseert langs nieuwe wegen en andere modellen.

Geweldloze kwetsbaarheid

De *6-april-beweging* heeft in haar strategie gekozen voor volstrekte geweldloosheid. Omhels de politieagenten die je vermanen, kus de militair die met een geweer voor je staat. Stormt een peloton gewapende ordehandhavers op je af, ga allemaal op je knieën en steek je handen in de lucht. Geef je opponent geen enkele aanleiding of legitimatie voor het gebruik van geweld. De kracht van kwetsbaarheid heeft gewerkt. *Geestkracht* heet dit in de Schrift. De kracht van de geest die muren slecht, versteende harten verwarmt, niet róépt 'Gij zult niet doden' maar het in praktijk brengt; die niet hooghartig laat weten dat de geboden onderhouden worden maar leeft naar de geboden. Geestkracht die geen letter is, maar een geleefd woord dat in elke situatie opnieuw wordt toegepast.

De drang naar vrijheid is vanuit Tunesië en Egypte overgeslagen naar omringende landen. Helaas niet de basis van waaruit. Libië was en is alles behalve een voorbeeld van geweldloosheid; om over Syrië en Jemen nog maar te zwijgen. Maar wat moet een mens in het nauw gedreven door dictatoriale gekken, die onbewapende menigten vanuit helikopters laten beschieten? Is geweldloosheid dan nog mogelijk, haalbaar?

Wie ben ik?

Er is een alom bekend bijbelverhaal over een tollenaar, Zacheüs genaamd. Het verhaal van Zacheüs gaat over de Thora, over het naleven van geboden en over een rechtvaardig leven. Hoeveel geboden heeft Zacheüs overtreden; hoeveel religieuze wetten aan zijn laars gelapt? Hoeveel sociale regels trad hij met voeten door een dienstverband aan te gaan met de Romeinse bezetter? En hoeveel erger heeft hij het gemaakt door het toch al onrechtvaardige tolbedrag te verhogen en zich te verrijken? Zacheüs was aan de kant gedrukt, uit de samenleving gezet, geëxcommuniceerd. Men wilde hem niet meer zien en ook hijzelf had geen zicht meer op wie hij was. Tot het moment dat zijn geweten werd gewekt door de geestkracht van ie-

mand die op doortocht was, een kwetsbare, geweldloze die ook hem wellicht niet over het hoofd zou zien en negeren. 'Een rechtvaardige!'

Waarom zo geworden?

Meestal heten bijbelse figuren: farizeeër, tollenaar, rijke jongeling, blinde man. Maar zijn naam klinkt: Zacheüs! Vernoemd naar een zeer bekende en geliefde rabbi uit de eerste eeuw voor onze jaartelling. Zijn naam betekent: Tsaddic, zuivere, reine, rechtvaardige. Ten diepste is Zacheüs dus een rechtvaardige, een goed mens. Wat is er met hem gebeurd, hoe is hij geworden wie hij nu is; welke teleurstellingen, verdriet, pijn draagt hij met zich mee? Hoe heeft de bezetter hem gedwongen mee te werken, zoals regimes dat altijd doen: 'je doet mee of we maken je leven kapot', 'je houdt toch van je kinderen of niet soms?' Hoe heeft de samenleving hem beschimpt en gekleineerd om zijn al dan niet gedwongen keuze, dat hij zich zo wilde wreken op zijn omgeving?

Kies vandaag

Ten diepste een rechtvaardige. Die diepe laag in hem wordt aangeraakt, vrijgemaakt van gruis en puin; opgediept door een ontmoeting met een mens die niets anders doet dan zeggen: 'Ik kom bij jou eten, Zacheüs. Ik ben jouw gast, zoon van Abraham', oftewel: kind van God. Vlak voor de ontmoeting met Zacheüs ontmoette Jezus de rijke jongeling. Hij had alles en onderhield alle geboden. Hij wilde het koninkrijk van God verwerven. Het mislukte, omdat hij niet in staat was Thora te doen. Hij kende de letter ervan maar niet de geest: heb God lief door gerechtigheid te doen en heb je naaste lief die een mens is zoals jij. Hij droop af, de redding mislukte. Zacheüs hield zich niet aan de geboden, was volgens de religieuze regels reddeloos verloren, maar er kwam redding aan zijn huis: Ik deel wat ik heb, geef meer terug dan ik genomen heb, ik begin mijn leven opnieuw: Vandaag! Vandaag is elke dag dat jijzelf voor de keuze staat om Thora te leven door recht te doen.

Nieuw begin

Het onderhouden van de Thora als enige weg naar toekomst. Het gaat niet over de letter, de juiste rituelen of kleding. Het gaat voortdurend over nieuwe verhoudingen, gevestigde orde en een nieuwe orde waarin de geestkracht regeert, waarin oude dictators plaats moeten maken voor jonge visionairs en waarin recht gedaan zal worden aan al die mensen die verloren lopen en hopen, bidden, smeken, roepen om een toegestoken hand, een bemoedigend woord, een solidair mens getooid met enkel geweldloze kwetsbaarheid.

Kunst en religie

Rob van der Zwan

Op een of andere manier zijn kunst en religie familie van elkaar. Ze maken deel uit van eenzelfde spectrum. Ik werd mij daarvan weer eens bewust toen ik tijdens mijn vakantie de Biennale bezocht.

De Biennale is een toonaangevend evenement dat één keer in de twee jaar wordt gehouden. Kunstenaars uit tientallen landen zijn vertegenwoordigd en op het terrein van de Biennale

kelijkheid van het goddelijke. De kunst draagt eraan bij om de werkelijkheid rondom de mens anders te laten zien, kleur te geven of op z'n kop te zetten. Kunst en religie doen beroep op

'Dan zullen zij hun zwaarden tot ploegscharen omsmeden', Biennale (© Foto: Rob van der Zwan)

kun je van het ene naar het andere landenpaviljoen zwerven. Er is veel belangstelling voor de Biennale. Kunstliefhebbers uit alle windstreken pelgrimeren naar dit kunstbedevaartsoord.

Devotie van de kunstminnaar

Kunstminnaars hebben hun eigen devotionele gedrag wanneer zij een tentoonstelling bezoeken. Zij brevieren uit hun catalogus, kijken doorgaans ernstig en voeren gedempte gesprekken met hun medebezoekers. Net als de sacrale omgeving van een kerk roept een museum eerbied op. Waarom anders gaan mensen spontaan fluisteren? Ook biedt een museum de mogelijkheid zogeheten devotionalia aan te schaffen. In de museumshop welteverstaan, die steeds ruimer gesorteerd raakt met prijzige prullaria. Kunst en religie roepen vaak ook vergelijkbare emoties op. Ze zijn aanleiding tot grote controversen, fanatieke aanhang, diepe bewondering, verontwaardiging en enorme afkeer.

Alternatieve wereld

De verwantschap tussen kunst en religie gaat dieper dan alleen uiterlijke overeenkomsten. Zowel in kunst als in religie zijn de beoefenaars bezig met een 'alternatieve' wereld. Een religie wil de gelovigen bewust en gevoelig maken voor de overstijgende en dragende wer-

de creatieve talenten van de mens. De kunstenaar biedt een eigen fascinerende toegang tot de werkelijkheid, althans dit denkt of hoopt hij. De grote kunstenaars kunnen ons overtuigend verlokken mee te gaan in hun interpretatie van de werkelijkheid. Hun kunstwerken doen ons versteld staan, zij overrompelen, verkwikken en inspireren ons. Kunst kan beslissend zijn voor de wijze waarop toekomstige generaties zichzelf in hun wereld ervaren. Ook komt het voor dat kunstenaars bedreven zijn in de verlokingskunst en dat hun scheppende vermogen uiteindelijk mager is en op de keper beschouwd flauwekul afscheidt. En ook hier ligt weer een parallel met religie...

Kunst of kunstje?

De Biennale is de plaats bij uitstek om te oefenen in het zien en waarderen van kunst. In het enorme aanbod van de Biennale lossen gevoelens van inspiratie en irritatie elkaar om de tien meter af; althans zo verging het mij. Wat te denken van het kunstwerk van de kunstenaars Allora en Calzadilla voor het Amerikaanse paviljoen. Zij hebben een tank op z'n kop gezet en daarmee als het ware weerloos gemaakt. Regelmatig gaan de rupsbanden draaien en ratelen. Bovenop rent een atleet op een loopband. Kunst of kunstje?

'Verhaal'

Er was eens een man die alles wilde weten. Hij kon het idee niet verdragen dat er iets zou gebeuren wat hij vooraf niet wist. Natuurlijk wist hij wel wat hij elke dag zou gaan doen, zelfs hoe laat hij 's avonds ging slapen. Maar het gebeurde regelmatig dat hij om halfdrie ergens een afspraak had, maar daar tien minuten te vroeg aankwam als het verkeer meezat of in het ergste geval vijf minuten te laat als het verkeer tegenzat. En hier kon de man niet tegen.

Nu was het een geluk dat hij een rekenwonder was. Hij ging tot op de meter nauwkeurig uitrekenen hoe groot de afstand was die hij af moest leggen. Hij ging na hoelang de stoplichten gemiddeld op rood stonden en hoelang op groen. Hij zocht op hoe druk het verkeer was op maandag en op de andere dagen van de week. En zo kon hij precies berekenen hoe zijn dag eruit zag. Dit beviel hem zo goed, dat hij alles ging beschrijven en berekenen wat hem de komende dagen en weken, ja zelfs de komende maanden en jaren te wachten stond. Hoeveel geld hij zou verdienen en hoeveel geld hij zou uitgeven. Wanneer de kans op een griep het grootst was en hij dus meer vitamines zou moeten slikken. Wat hij volgend jaar rond deze tijd zou doen en zelfs op welke dag Eerste Kerstdag in 2026 viel. Zijn hele leven overzag hij en hij was er tevreden mee.

Maar ondertussen had hij niets gehoord over de laatste natuurrampen; ook niets over de gewonnen strijd van een onderdrukt volk; wist hij niet dat een goede vriendin van hem verliefd was geworden en de burens niet meer bij elkaar waren. Maar ja, dat was tenslotte ook zijn leven niet, zijn wereld niet.

Marcellus

Passerende theologie

Henk Peters

Ooit beschreef pastor Cees Remmers de Brabantse katholieke als iemand die zalig kan lachen, zielig kan prakkiseren en gelukkig ook is uitgevoerd met een geweten als een schuurdeur en er daarom altijd wel weer een gat in ziet.

Wie in 2011 in kerkelijk Brabant rondkijkt bekruipt het gevoel dat het soort gelovenden zoals door Remmers getypeerd is uitgestorven. Zo op het eerste gezicht valt er weinig meer te lachen, wordt er vooral getobd en is het vieren van het leven geworden tot het strikt volgen van voorschriften. Alles dichtgetimmerd zoals ook steeds meer plaatsen van samenkomsten.

Vitaal

Ik heb besloten om eens rond te kijken of schijn misschien toch niet bedriegt en ben daartoe op bezoek gegaan in Langenboom bij *Het Hoge Steen*, ooit nieuwe lente, nieuw geluid en een vitale huisgemeente met landelijke uitstraling. Hun kerngroep van vier blijkt uitgedund door het overlijden van Jo en het alleen gaan wonen van Wilma. Mario de Groot en Simon Ruiter msc zitten er echter bepaald niet lamgeslagen bij wanneer ik met hen in gesprek raak. Toch veranderen ook in Langenboom de tijden, veranderen mensen mee, worden ouder en moeten over afbouwen gaan denken. Maar dit staat de vitaliteit van *Het Hoge Steen* maar moeizaam toe.

Nog steeds

Nog steeds komen er ruim 100 mensen wekelijks bij elkaar voor sessies yoga-meditatie, hoewel dit onderdeel door hun opvolgers is overgenomen opdat Mario en Simon meer tijd krijgen voor studiegroepen *joodse mystiek*. Mensen komen er op

verhaal bij een luisterend oor dat ze er aantreffen. Op zon- en feestdagen wordt het leven gevierd als een rustpunt in de week of bij geboorte, dood en verbintenis. Dit alles wordt ook nog eens gedragen door een grote groep vrijwilligers die zich als participanten opstellen. Wat is het geheim van Langenboom? Wat geeft Mario en Simon het ongebroken vertrouwen dat hun verhaal doorgaat? Ook als ze moeten constateren dat hun kerngroep zich niet lijkt aan te vullen, deelnemers hun betrokkenheid steeds meer (moeten) gaan delen met gezin en carrière en de bedrijfsvoering van *Het Hoge Steen* met een beetje meer zakelijkheid beter gediend was?

Niet oordelen

Drie uur heb ik met Mario en Simon zitten praten. Niet één keer heb ik hen kunnen betrappen op negatieve uitlatingen over anderen. Niet over het vaak adembemende van het 'Gij zult of Gij zult niet' van de institutionele kerk en ook niet over het steeds sterker wordende individualisme en neoliberalisme van onze samenleving. Ze laten die veranderende wereld gewoon binnenkomen en zoeken daar hun eigen weg in. Ze stralen geloof uit in de weg die ze samen gegaan zijn, in hun eigen kracht. Ze zijn er gerust op dat ze naar beste kunnen het goede hebben proberen te doen, maar veroordelen niemand die vindt dat het anders moet. Ook niet als

Ik denk dat alles wat ik doe
een raakvlak heeft
met de eeuwigheid...
Volgens mij verdwijnt er
niets voor altijd,
ook onze daden niet.
(Vaclav Havel)

dat een weg terug naar af lijkt te zijn of een meer bedrijfsmatige manier.

Passerende theologie

Hun levensritme verraadt ook hun spirituele drive. Ik had verwacht dat hun leven zou worden opgehangen aan een soort benedictijnse structuur van bidden, werken, studeren die je in kloosters ziet. Het verbaasde me dat die totaal ontbreekt. De enige regel is dat de mens vóór gaat. Iedere mens. Ook als dit betekent dat ze daarom niet toekomen aan wat ze zich hadden voorgenomen. Met wat ze op hun bordje geschoven krijgen of nemen, dat wat ze aantreffen is het 'manna' waarmee ze het op dat moment willen doen. Ze ontwikkelen een *passerende theologie*. Dit is een samenhangende opvatting die ze in wat er met hen en om hen heen gebeurt door stilte, studie, meditatie op het spoor proberen te komen en daaraan zin trachten te geven. Los van instituties en eeuwige waarheden luisteren naar wat hart en ziel te zeggen hebben. Luisteren ook naar wat de geschiedenis van mensen daarover te zeggen heeft in christendom, jodendom, islam. Dit geldt zowel voor situaties wanneer dood en gebrokenheid verwerkt moeten worden als wanneer het gaat over hoe het toch verder moet met alles waaraan je je hart en ziel gaf.

Er gerust op

Op *Het Hoge Steen* wordt nog steeds zalig gelachen en zien ze ondanks zorgen volop toekomst. Het 'anders' van anderen funderen zij op door verwondering gewekte waardering voor wat anderen drijft of gedreven heeft en de vaste overtuiging dat ook het kleinste wat je doet eeuwigheids-waarde heeft opdat het goede dóór kan gaan. Daarom is er bij Mario en Simon niet de minste paniek om de toekomst. Ook geen druk, druk, druk, maar rust, luisteren naar oude woorden, andere culturen, verhalen van mensen. De wereld binnen laten komen en er dus gerust op kunnen zijn. Dat geeft toch een massa energie. Het gaat er niet om wat je doet, maar hoe je het doet. Een verademing.

Het Hoge Steen, Schaapsdijkweg 20, 5453 SE Langenboom (0486) 43 15 26

Nog steeds een vitale gemeenschap

Houvast zonder dwang

Ad Wagemakers

Nieuw Vuur in de Oude Victor organiseert regelmatig bijeenkomsten in de St. Victorkerk te Batenburg. Op 22 mei sprak prof. dr. Peter Nissen over *Kerk in beweging: spiritualiteit binnen en buiten de kerken*. Zijn lezing werd muzikaal omlijst door het klarinetensemble van Harmonie Koningin Wilhelmina uit Wamel. Ad Wagemakers was er bij.

In zijn openingswoord lichtte Ruud Roefs de kern van de middag toe: het woord combineren met muziek, spiritualiteit verbinden met cultuur. In de nieuwe beleving van religiositeit gaan deze twee - met andere bronnen zoals natuur, kunst, erotiek en poëzie - harmonieus samen.

Het neemt af

Peter Nissen beschreef twee bewegingen. Allereerst de ontkerkelijking in zowel de protestantse als katholieke traditionele kerkgenootschappen. Er zijn op dit moment nog zo'n 4200 kerkgebouwen in gebruik, waarvan een deel een andere bestemming heeft gekregen. Er zijn 950 gebouwen afgestoten en de komende tien jaar zal dit aantal met zeker 1200 toenemen. In Europa - zo blijkt ondermeer uit het grote *Europese Waardenonderzoek* - neemt de kerkelijkheid af; ook in Nederland. Op het platteland van Oost-Groningen begon dit begin twintigste eeuw al. In de jaren vijftig werd een sluimerende ontkerkelijking in nieuwbouwwijken manifest. Vanaf de jaren zestig kwam de leegloop van kerken in een stroomversnelling. In 1960 bezocht ongeveer 70% van de Nederlanders wekelijks een kerkdienst. Nu is dit nog 7%, waarmee in ons land de ontkerkelijking in de afgelopen vijftig jaar heel zichtbaar is geworden. Momenteel beschouwt 61% van de Nederlanders zich als niet-kerkelijk.

Het neemt toe

Volgens gegevens van kerkgenootschappen is 45% nog kerkelijk betrokken. Dit is echter een vertekend beeld, omdat de kaartenbakken waarop zij zich baseren niet actueel zijn. Protestanten laten zich desgewenst uitschrijven. Katholieken hebben geen traditie in deze en beschouwen de kerk vaak als een ANWB: 'blijf er maar in, wie weet heb je de kerk nog nodig bij pech onderweg'. Er zijn ook kerken die groeien. Groei is er bij de 'zware' reformatorische kerken - die niet tot de PKN behoren - en in de steden bij migrantenkerken. Daar is de toename te danken aan de grote gezinnen. Ook pinkstergemeenten kennen groei, maar deze staat of valt vaak met het charisma van de leider.

Religie zonder kerk

De andere beweging waarover Nissen sprak is de opkomende religiositeit. In een onderzoek van acht jaar geleden noemde 25% van de ondervraagden zich

religieus of spiritueel ingesteld zonder kerkelijk te zijn. Dit is een even groot aantal als de mensen die aangeven kerkbetrokken te zijn. Mensen die zich religieus noemen hebben geen binding met een geïnstitutionaliseerde kerk of bevinden zich aan de rand ervan. Ze kennen

Klarinetensemble van Harmonie Koningin Wilhelmina uit Wamel o.l.v. Willem van Zee

wel praktijken die overeenkomen met die van georganiseerde godsdiensten, maar zijn ongebonden. Een eenvoudig ritueel - een kaarsje bij Maria - past daarin. Mensen voelen zich verbonden met iets dat groter is dan zichzelf. Geen tastbare ervaringen, maar zich gedragen weten. Spiritualiteit is een containerbegrip. Nissen omschrijft het als het aspect van religiositeit dat een persoonlijke betekenis heeft voor iemands geestelijk leven. Over God spreken was jarenlang 'uit', maar sinds het als thema centraal stond in de Boekenweek van 1997 verschijnen er vele boeken over religie en religieuze ervaringen. De religieuze beleving is individueler en persoonlijker geworden. Ook maatschappelijk is de kerk op de achtergrond geraakt. De invloed op gezondheidszorg, onderwijs en sport is gemarginaliseerd. Het verhaal is niet langer vanzelfsprekend en wordt niet meer doorgegeven. Daarom verschaalt ook de culturele rol van de kerk. Kunst, literatuur en muziek hebben hun christelijke context grotendeels verloren.

Creativiteit

De kerkelijkheid neemt af, de religieuze/spirituele creativiteit toe. Religie vormt dan het bindmiddel in iemands bestaan, het is een persoonlijk verhaal geworden. Er is sprake van een 'spiritual revolution' waar de centrale plaats van de kerk wordt overgenomen door Taizé-groepen, healings, meditatiegroepen enzovoorts. Veel mensen hebben behoefte aan spirituele beleving. Ze willen iets meemaken, vandaar de stroom van bezoekers naar EO-jongerendagen en de Wereldjongerendagen. Dit soort activiteiten beklijft vaak

niet in het dagelijks leven. Religie wordt in de huidige beleving verbonden met 'je goed voelen' en 'mentaal welbevinden'. Kloosters trekken dan ook veel bezoekers. Maar ook de opkomst van wellnesscentra en wandelen past in deze ontwikkeling: zoeken naar harmonie en psychisch evenwicht in een turbulente wereld. Strakke, benauwende regels en vormen hebben plaats gemaakt voor een diversiteit aan uitingsvormen.

Toekomst van de kerk

De kerk zal in de toekomst zich meer en meer naar binnen richten en een kleine, traditionele kerk worden. Ook zullen zich kleine groepen vormen die samenkomen rond thema's als gerechtigheid, zingeving, naastenliefde. De kerk kan bij deze ontwikkeling betrokken raken als ze haar expertise van 2000 jaren op het terrein van spiritualiteit en zingeving beschikbaar stelt: laat niet de leer, maar de verhalen van geraakt-zijn klinken!

Kwart eeuw

Bart Verreijt, voorzitter stichtingsbestuur

Medio juni viel de jongste uitgave van De Roerom op de deurmat. Een gedenkwaardig nummer omdat hiermee de vijfen-twintigste jaargang wordt voltooid. Bart Verreijt, voorzitter van het stichtingsbestuur, staat stil bij hoe het allemaal realiseerd is.

Vijfentwintig jaar lang hebben tientallen vrijwilligers talloze uren van hun vrije tijd gegeven om u op de hoogte te houden van en aan het denken te zetten over ontwikkelingen in kerk en samenleving. Heel speciaal hadden ze daarbij de 'gewone gelovige' op het oog, mensen die het niet moeten hebben van ingewikkelde teksten, van ellenlange verhalen of mooischrijverij. Maar wel mensen die oprechte belangstelling hebben voor de diepere zaken die in het leven van iedere dag aan de orde komen. We mogen wel zeggen dat het uitkomen van dit nummer het bewijs is dat De Roerom-mensen geslaagd zijn naar het oordeel van de lezers, want anders was De Roerom de weg gegaan van zoveel andere bladen die in de afgelopen vijftientig jaar kwamen en ... weer gingen.

Een goed moment om een paar mensen te noemen die in de loop van de jaren zoveel voor De Roerom hebben betekend. Allereerst die naamloze mensen die jarenlang de verzending hebben verzorgd, een wat eentonige klus die werd opgevrolijkt door een goede sfeer en een Brabants bakje koffie, steeds maar weer opnieuw. Een paar jaar geleden zijn ze gestopt omdat de jaren begonnen te tellen en de techniek een andere werkwijze mogelijk maakte. Dan moet de man genoemd worden die vanaf het begin de lay-out, het drukken en de computers van De Roerom voor zijn rekening heeft genomen: Ad van Beurden. Hij heeft er met zijn vakmanschap voor gezorgd dat De Roerom in balans bleef tussen de wensen van redactie en bestuur en de financiële mogelijkheden. Hoe goed hij dat gedaan heeft zie je als je het eerste nummer legt naast het nu verschenen nummer.

Genoemd moeten worden de mensen die De Roerom van de grond hebben getild en een goede richting gegeven: open informatie over zaken die in de katholieke kerk spelen en deze in relatie brengen met wat er speelt in andere kerken, in de Nederlandse samenleving als geheel en daarbuiten. Met groot respect noemen we hier: pastor Harrie Beex, Jan Reinhard, beiden overleden en Ben Spekman. Gedrieën maakten zij destijds met overtuiging de overstap van het Bisdomblad naar De Roerom. Jan van den Boom, die jarenlang voorzitter is geweest van het Stichtingsbestuur en nu erebestuurslid is. Piet Leenhouders mag in dit lijstje niet ontbreken. Hoeveel spitse en diepgravende columns schreef hij niet? Na zijn overlijden heeft

emeritus-abt Ton Baeten die taak met hart en ziel overgenomen.

Nel Beex en Truus Kuipers horen in dit rijtje absoluut thuis. Zij hebben jarenlang het redactiesecretariaat en de administratie verzorgd en schakelen nu een versneling terug zoals in het redactiestukje op pagina 1 van het huidige nummer is te lezen. Graag wil ik ook het stichtingsbestuur hier noemen en de mensen van de redactieadviesraad. Ontelbare koppen koffie en thee ondersteunden hun inzet voor ons blad.

Jan de Beer is penningmeester, wie weet al hoe lang. Zonder zijn kundig financieel beleid had De Roerom zijn zilveren jubileum nooit kunnen vieren en had zeker ook geen uitzicht gehad op de toekomst. Tot slot is er één man die aan De Roerom dagwerk heeft. Hij maakte het blad zoals we het nu kennen: Peer Verhoeven de eindredacteur die onvermoeibaar blijft werken aan een blad dat u als lezer de moeite waard vindt en dat bij de tijd is, een blad dat zijn doel 'nieuws- service- en communicatieblad voor mensen betrokken bij kerk en samenleving' weet waar te maken. Hem en alle genoemden en niet-genoemden geldt hartelijke dank voor het goede werk dat zij verricht(t)en.

De meeste dank gaat uit naar de abonnees van ons blad die steeds opnieuw laten weten hoezeer zij het bestaan en voortbestaan op prijs stellen. En hoe gaat het verder? Zoals in het redactioneel artikel op

Jan en Diny van den Boom
(© Foto: Jac van Leijssen)

de voorpagina wordt aangegeven is de 26^e jaargang volop in voorbereiding. Organisatorisch zullen er veranderingen komen: het bestuur wordt kleiner, nieuwe mensen treden aan in redactie, bestuur en als incidentele medewerker, maar De Roerom zal blijven proberen u bij kerk en samenleving betrokken te houden zowel via het blad als via deze website. Allen die betrokken zijn bij De Roerom van harte proficiat en een goede toekomst toegewenst.

*Bart Verreijt
voorzitter stichtingsbestuur*

Proficiat!

Vijfentwintig jaar De Roerom! Proficiat! Tot heden altijd inspirerend met een open blik en verruimend. Iets wat we nodig hebben in deze tijd. Ga maar door ... !

Jeanne Simons, Witte Zusters Boxtel

Inspirerende mensen

De Roerom van juni 2011 is een heel waardig slot van de 25^e jaargang geworden. Het hele nummer was weer zeer lezenswaardig. Mij raakten met name: Het prachtige artikel van Ad Wagemakers over de bevrijdingstheologie, de column over de publieke ruimte van Marcellus, de beleving van zijn bestaan door Leen van den Herik en de meditatie over de diepte van Rob van der Zwan. Nu beëindig ik mijn bestuurslidmaatschap van stichting De Roerom in het besef er de laatste tijd weinig daadwerkelijk aan te hebben bijgedragen. Het blad heeft een uitstekende redactie; het bestuur kan kleiner. Mijn adagium is 'Bij De Roerom heb ik de meest fantasische en inspirerende mensen ontmoet'. Veel succes in de toekomst.

Leny Bastiaanssen-Verhoeven, Tilburg

Laagdrempelig

Het juninummer was weer een parel van afgewogen en 'fijngeslepen' veelzijdigheid waar jullie al vijftientig jaar heel nauwgezet echt een parel-snoer van hebben gemaakt. Vijfentwintig jaar dit volhouden is een gouden medaille waard! Van harte proficiat dus. De verscheidenheid, kleurrijkheid en vooral ook de laagdrempeligheid zijn jullie grote aantrekkelijkheid voor de lezer. Ook fijn dat jullie in dit laatste nummer mijn *Festival* de eer gaven om er deelgenoot van te mogen zijn. Nu ook voor jullie even uitrusten en dan met goede moed en het nodige plezier aan de nieuwe jaargang beginnen.

Leon Goertz

Onderweg opgedaan

Peer Verhoeven

'De momenten waarop mensen een indringend en verhoogd besef hebben van 't leven - ook het eigen leven - zijn bijna altijd de ogenblikken dat ze alleen zijn en stilte kennen. Een cultuur van lawaai maakt ons doof voor de wezenlijke dimensie van de werkelijkheid.' (Ton Lemaire)

We reden met niet te tellen zoveel auto's over de Autoroute de Soleil, de Franse autobaan van noord naar zuid waarover in onafgebroken files duizenden en duizenden zich dagelijks voortspoeden naar het land waar, volgens de legende, zelfs achter de wolken de zon altijd schijnt en strelend warm is. Diep in het zuiden van het Franse land daagt aan je linkerhand de stad Orange op met een hoge, steile, kale oranjegele bergrots en daar helemaal bovenop een toren, een hoge muur met daarachter blijkbaar een klooster. Hoe is het mogelijk, denk je dan om - toen al - op zo'n onzalige en onmogelijke plek zoiets te bouwen. De onbereikbaarheid en eenzaamheid zullen uit veiligheids-overwegingen gekozen zijn en om de toen toch al als verstrooiend en afleidend ervaren samenleving te kunnen ontvluchten en in stille afzondering tot jezelf en God te komen. Maar hoe teruggetrokken en 'wereldvreemd' ook, het zijn juist deze kloostergemeenschappen geweest die in hun omgeving grond in cultuur brachten, leerden bouwen, onderwijs gaven, aan wetenschap en ziekenzorg deden en de kunst bevorderden. Dit is gebeurd vanuit de afzondering, de stilte; en vanuit bijna onmogelijke uitgangsposities.

Gregory Stalder uit Crupies (F) met zijn hond onderweg naar Santiago

Deze dik zestigjarige uit Düren (D.) beloofde in 2006 over vijf jaar naar Santiago terug te gaan als hij dan nog kon lopen. Lopen lukte hem nog net en voor de reis had hij een heel bijzonder vervoersmiddel geconstrueerd (© Foto's: Berna Verhoeven)

Je mijmert verder. Deze mensen moeten geloofd hebben in wat ze deden, - in hun talent als een gave, hun beroep als roeping, hun werken als dienstbetoon; in hun leven als opdracht en zending om

'verum, bonum et pulchrum; waar, goed en mooi' in de wereld te verwerkelijken tot openbaring van hun diepste zelf, het goddelijke. Dit wellicht onmisbare besef is de huidige samenleving goeddeels kwijt, aangedrongen als er steeds wordt - openlijk en toegedekt - om talenten te zien als lucratieve instrumenten, werk als te honoreren arbeid, beroep als uit te baten specialisme en dit ieder voor zich. Er zal iets moeten gebeuren in hoofd en hart van de mensen om hen de werkelijke diepe zin van hun bestaan te laten ervaren en om het leven vanuit deze intuïtie gaande te houden. Het werd me bij het passeren van Orange en het zien van dat klooster op die onmogelijke plek ineens overduidelijk. Maar wie bindt de kat - waaraan velen intussen een kater hebben overgehouden - de bel aan? Het had de kerk kunnen, moeten zijn.

Si vous prenez ma place
prenez aussi mon handicap ...
Neem je mijn plek
dan ook mijn handicap.
(Gelezen op een parkeerplaats langs het
Canal du Midi in Zuid-Frankrijk)

Zij was erbij in Madrid

Jef De Schepper

'Het meest indrukwekkend was de stilte van 1,5 miljoen jongeren zaterdagavond op vliegveld Quatro Vientos en in die stilte het Ave Verum. Zo iets met je hebben meegemaakt.' Elianne (19) uit Sint Oedenrode vertelt over de Wereldjongerendagen die zij samen met haar zus Rosalie (16) meemaakte.

Als ze begint te vertellen komt ze er weer helemaal in. Haar zus zit alweer op school en kan daarom niet aan het gesprek deelnemen.

Verzamelen

Dinsdag 9 augustus verzamelden de 100 deelnemers uit het bisdom Den Bosch zich bij de *Focolare* in de abdij van Nieuwkuijk voor twee introductiedagen. Onder hen een moslimmeisje, met vriendinnen meegewomen en een ongelovig meisje met haar gelovige vriend. Er werden groepjes samengesteld. De zusjes kwamen in een groepje van negen jongeren uit de buurt. Zaterdag 11 augustus reisden allen, samen met twee pastores uit Sint Oedenrode, naar drie dorpjes in de buurt van Toledo. De gastvrijheid van de gastgezinnen en het hele dorp was een eerste geweldige ervaring. Vier dagen lang liep het hele dorp uit als *los olandeses* op pad gingen of weer terugkwamen. In het jonge gezin werden ze verwend. In de dagelijkse eucharistie in de dorpskerk ervoer Elianne dat een misviering ook levendig en leuk kan zijn, met een zingende kerk. Verder waren dit dagen van groepsvorming en van kennismaking met de cultuur en het land; minder spirituele verdieping. Op 15 augustus kwamen alle Madridgangers die in het bisdom Toledo waren ondergebracht voor een mis bijeen op een groot plein in de stad: een eerste massaervaring met 14.000 jongeren. Indrukwekkend. Een groot festival met veel muziek uit allerlei landen besloot die avond de Toledodagen.

Op naar Madrid

De avond van 16 augustus werd Madrid overspoeld met jongeren. De groep van het bisdom Den Bosch kreeg met anderen onderdak in een school. Drie dagen Madrid. 's Morgens catechese rond het thema van de jongerendagen *Geworteld en opgebouwd in Jezus Christus, standvastig in het geloof*; voor de Nederlanders in de crypte van een kerk, ingeleid door één van de Nederlandse bisschoppen die meegewomen zijn, waarna in het eigen groepje doorpraten. Aan de inleiding van bisschop Eijk van Utrecht heeft Elianne niet zo'n goede herinnering. Hij kamde alles af wat niet katholiek is; erg negatief. Na de middag was er ruimte om deel te nemen aan één van de vele activiteiten her en der in de stad zoals een bijeenkomst van de broeders van Taizé. Verder door de stad dwalen en musea of andere be-

zienswaardigheden gratis bezoeken met de pelgrimspas en vooral andere deelnemers ontmoeten. Drie dagen een stad vol geestverwanten. Waar je ook kwam, overal liep je jongeren tegen het lijf die hun geloof wilden vieren. Sommigen kwamen van heel ver en hadden er veel voor moeten doen om hier naartoe te komen. Gesprekken: wie ben je, wat drijft je? Herinneringen worden uitgewisseld. De Nederlanders hebben klompjes meegebracht. Elianne kreeg er allerlei munten voor. Vrijdagavond trekt een indrukwekkende kruisweg voorbij met beelden van de lijdende Christus uit heel Spanje. Bij iedere statie een groep jongeren met een kruis: honger, oorlog, vervolging, rampen, ex-drugsverslaafden, gehandicapten.

De grote finale

De grote finale begint zaterdag met de tocht naar vliegveld Quatro Vientos. Zover mogelijk met de metro; dan nog een half uur door de brandende hitte. Van alle kanten stromen jongeren toe. Overal worden ze toegejuicht en verfrist met de waterspuit. Die avond zijn er 1,5 miljoen jongeren daar samen op het immense veld. De organisatie is uitstekend, met geluid en beeldschermen. Midden in de avondwake met de paus worden ze allemaal weer gedoopt in een felle stormbui, maar in een temperatuur van 30 graden zijn ze ook zo weer droog. Na de wake gaat alles plat om hutjemutje in de open lucht een beetje te slapen, ondanks de geluiden en het geloop. Voor de slotviering zondagmorgen komt er nog een half miljoen mensen bij. Het gebeuren is dan wel erg ver weg. Communie is er niet, want de hosties zijn op zaterdagavond natgerend en er kon niet tijdig voor andere gezorgd worden.

En nu?

Wat bracht je mee naar

huis? Een onbeschrijflijke ervaring die ik ieder gelovige toewens. Geloven kan leuk zijn, ook met een stevige inhoud en grote opdracht. Geweldige herinneringen aan ontmoetingen en het samenzijn met een massa jonge geloofsgenoten. Minder verdieping dan verwacht, maar wel een gesterkt geloof: zoveel jonge mensen waarmee ik dat mag delen. Daarmee kun je weer even vooruit in het kille Nederland, waar je als jonge gelovige dikwijls alleen bent of met een heel klein groepje. En nu? Dromen van een liturgie die niet zo duf is, maar levendig en jong. Toch iets meer doen dan de mis dienen. Misschien iets meer doen met mijn muzikale capaciteiten. Steun zoeken bij anderen. In ieder geval is het groepje van negen dat alle dagen samen optrok een hechte groep geworden. We waren hier zondag al samen op de kermis in het dorp en gaan zeker verder met elkaar. Met de pastores van Sint Oedenrode die erbij waren gaan we onze ervaringen nabespreken en zien wat we kunnen doen om onze ervaring van Madrid levend te houden en vruchtbaar te maken voor ons leven en geloven hier. Ik wil in ieder geval naar de volgende Wereldjongerendagen in Rio de Janeiro.

Terugkijkend op het gesprek valt me op dat we het nauwelijks hadden over de paus die even voorbijflitste. Ook niet over de protesten in Madrid vanwege de hoge kosten van deze dagen. Bij de catechese kwamen de inhoudelijke hete hangijzers van het geloof en de katholieke moraal niet ter sprake. De paus riep op om Jezus niet los te maken van de Kerk. Dat wil Elianne zeker niet, maar ik vermoed dat ze daar een andere invulling aan geeft dan paus en bisschoppen.

Elianne uit Sint Oedenrode, eerste rij derde van links

Een heel proces

Henk Raadschelders

Hierbij een gedicht als weerslag van een heel proces. Ik ben 65 jaar en heb lang binnen de rk. kerk gestaan. Vele verwickelingen - ook binnen de parochie waartoe ik behoor - hebben daarin verandering gebracht. De uitkomst van het proces heeft me verbaasd. Ik vond mezelf buiten en ik miste minder dan ik had verwacht.

Waar was je?

Ik heb vandaag de kerk bezocht
Zij moet zo nodig afgebroken
Wilde met eigen ogen zien
Waar ze haar krachten had verspeeld
En niets rest dan haar af te breken.

De gevel marmer wit van kleur
Een gouden tekst luidt 'God is liefde'
Was dit de opmaat voor't geheel
Dan moest het binnen heerlijk zijn
Dan was daar niets dat mensen griefde.

De poort stond open op een kier
Zodat ik vrij kon binnenlopen
Het was met kaarsen schaars verlicht
Een trap liep duisterend omhoog
Een kerk voor daglicht afgesloten.

Daar klonk een eeuwenoud gezang
In taal door niemand meer gesproken
Het zong zich los van aards verdriet
Was vol geheim en ij geluk
Uit diepste mensenwens gesproken.

Er was een boek een heilig boek
Uit glorieus maar vaag verleden
Waar men vertelde wat men wist
En waar men wist wat werd verteld
Gegist met vragen die toen leefden.

Vertellend groeide't duizend jaar
Sindsdien is steeds meer opgeschreven
Maar in de eeuwen van daarna
Vond toch het nieuwe nog zijn plaats
Totdat vernieuwing werd gemeden.

Eerbiedig las een priester voor
De uitleg werd erbij gegeven
Die paste netjes in de lijn
Centraal door leergezag bepaald
Uit angst voor zelf denkend leven.

Ik zag een grote lege kooi
Met traliewerk gesmeed van woorden
Hij was bedoeld als vaste plaats
Voor waarheid en de vrije geest
Te wild voor woorden en voor koorden.

Verbazend. Vrouwen in de kerk
Tot dienst bereid, bescheiden zwijgend
De trap naar leiding en gezag
Is hen verboden op te gaan
Die hebben mannen toegeëigend.

Hun grootste les voor iedereen
Min God, de ander, als je eigen
Daarvoor is 'Ken jezelf' vereist

Christus op de koude steen, Gemonde (© Foto: Wilfried Timmers)

En weten dat wij waardig zijn
En niet slechts naar het kwade neigen.

Verdwaalde naar een verre hoek
En hoorde oude kind'ren huilen
Misbruikt verzwegen afgekocht
Een kerk met dubbele moraal
Verwierp het kind liet daders schuilen.

Ik ging op zoek naar't fundament
Dat heel dit groot gebouw kon dragen
En vond in diepe krocht een steen
Waarop stond 'orde en de wet'
Kon dit de geveltekst wel schragen.

Haast viel ik door een losse steen
Hij was onhandelbaar gehouwen
De vakman had zijn naam gegrift
Was J van N in beitelchrift
Maar daar was niet goed mee te bouwen.

De bodem waar de kerk op stond
Bleek een enorme zwarte rotsplaat
Met in een glinstering een woord
Waaruit een wil tot heersen bleek
Dat woord was macht. Waarmee ze vast staat.

Schaaltje

Het schaalte staat er nog.
Ik dacht, als ik mijn ogen
weer opendoe is het misschien weg.
Ik dacht dat ze het misschien
begrepen zouden hebben.
Maar niet meer hoeven, kan hier niet.
Waar wel eigenlijk?
Ze willen hier hun vingers
ook niet branden natuurlijk.
En ik snap dat ook wel.
Het is ons met de paplepel ingegoten.
Rare uitdrukking in dit verband.

Ik zou zo graag
nu gewoon zachtjes verdwijnen.
En dat kan. Maar het mag niet.
En straks komt dat lieve ding weer,
met dat piekenknotje.
Ze zal het schaalte zien staan.
Zo hartelijk zegt ze het dan:
'Kom mevrouw Sterrenberg,
neem nog een hapje.
Wilt u er nog een paar aardbeien bij?
Zal ik u even helpen?
Toe nou maar, anders wordt u zo slap.'
Ach, hoe zou ze het
ook kunnen begrijpen?
En als ze het begreep, dan nog.
Ik zou zelf ...

Ik kan weigeren.
Ik kan harder weigeren dan ik nu doe.
Misschien zouden ze me laten.
Maar hoe?
Ik kan die verslagen gezichten
ook eigenlijk niet verdragen.
Ze bedoelen het allemaal zo goed.
Behalve die psychiater dan.
'U bent depressief mevrouw.'
Wat weet zij ervan?
Ik ben in m'n hele leven
nog nooit depressief geweest.
En ook nu niet!
Rustig Sterrenberg, rustig. Ze is weg.
En ze heeft goed begrepen
dat je die medicijnen niet wilt.

Zelfs met m'n ogen dicht
zie ik dat schaalte staan.

Gewoon zachtjes wegglijden.
Het is goed geweest.
Ik ben blij met wat er was.
En ook het verdriet
heeft een plaats gekregen.
Het is zoveel zachter nu.
Het is goed zo. En het is genoeg.
Ik heb geen honger meer. En geen dorst.
Als ik naar buiten kijk
en de vogels zie gaan,
dan wil ik mee.
Daar ergens achter de verte, daarheen.
Ik wil zo graag gaan.
Ik hoor de kar komen met het drinken.

Margreet Spoelstra

Vereniging voor Pastoraal Werkenden

Annemieke Beekers

Ruim een jaar geleden stond *De Vereniging voor Pastoraal Werkenden* stil bij *Veertig jaar pastoraal werksters*. De VPW is een landelijke beroepsvereniging van ongeveer 800 pastoraal werkenden. Zij stamt uit het kerkelijk roemruchte jaar 1984: benoeming van een nieuwe Bisschop in Den Bosch en bezoek van de Paus aan Nederland.

De VPW - waarvan pastoraal werkers en werksters, diakens en priesters lid zijn - heeft als doel een professionele beroepsuitoefening bevorderen, de belangen van pastoraal werkenden individueel en in het algemeen behartigen en werken aan collegiale verbondenheid. In dit artikel iets over sfeer en achtergrond van de VPW. Voorzitter van de afdeling 's Hertogenbosch is Jos van Rooij, pastor/diaken in Groesbeek. Schrijver dezes - nieuwste lid van het bestuur - is van mening dat de VPW te weinig van zich laat horen. Dit is jammer. Want er wordt heel integer en met veel liefde - professioneel dus - omgegaan met de spanningen in de kerk. Er moet in De Roerom vaker over de VPW geschreven worden. Een kleine duik in de geschiedenis kan een goed begin zijn.

Een stukje geschiedenis

De VPW ontstond toen de ontwikkelingen, door het Tweede Vaticaans Concilie op gang gebracht, niet meer vanzelfsprekend waren. De centrale vragen werden: Is er ruimte in het ambt, - wat is een pastoraal werk(st)er in de kerk, - wat mag hij/zij wel en wat niet? De voorgeschiedenis gaat terug tot in de vroege jaren vijftig. Met de modernisering van de samenleving ontstond er 'onrust in de zielzorg' en kwam de snelle emancipatie van katholieke leken op gang. Met het Tweede Vaticaans Concilie, in 1962 bijeengeroepen, zagen de Nederlandse katholieken kans om de kerk

van binnen uit open te breken. Er kwamen allerlei initiatieven. Maar het antwoord hierop was een volstrekt andere beweging. Het oordeel en handelen van de kerkelijke leiders werd allesbepalend. De Nederlandse bisschoppen hebben het ambt van de pastoraal werkenden zelf mogelijk gemaakt. Toch wordt de verhouding met de pastoraal werk(st)ers nu gekenmerkt door spanning. Om in deze moeilijke situatie voor een volwaardige beroepsidentiteit te kunnen gaan is de VPW in 1984 opgericht.

Waarvoor staat de VPW?

De VPW wil, kort gezegd, de belangen van de pastoraal werk(st)ers behartigen door middel van beroepsprofilering en collegialiteit bevorderen. In de kern: de ruimte die aan pastoraal werk(st)ers is toegestaan beschermen, hen als volwaardig beroepsbeoefenaar erkennen en ondersteunen. Sinds 1995 wordt gewerkt aan een beroepsprofiel met een eigen beroepscode. Er zijn eigen professionaliseringsnormen opgesteld. Er is een visie op het functioneringsgesprek ontwikkeld, waarvan een mooie folder is uitgegeven. De vereniging richt zich dus op het ondersteunen en bevorderen van de bekwaamheid van de pastoraal werk(st)er.

Ruimte bieden!

De VPW wil met het bisdom een goede relatie opbouwen en in stand houden. Dit lukt soms wel, soms helemaal niet. De VPW maakt zich sterk voor een open ge-

sprek over het ambt en de ruimte waarbinnen de pastoraal werk(st)er functioneert. Concreet gaat het bijvoorbeeld om de ruimte voor de ziekenhuispastoraal: om naast gesprekken voeren over leven en dood, juist bij mensen met wie een relatie is opgebouwd ook de bediening te mogen doen. Ruimte voor preekbevoegdheid en voor het sacrament van de zieken toedienen.

Jos van Rooij verwoordde de missie van de pastoraal werkenden heel mooi. 'Delen in de grote zending van de kerk: voelbaar maken dat het leven een geheim is en dat we leven van genade. Mensen moeten er voortdurend aan herinnerd worden dat het leven een geschenk is. Het eerste en het laatste woord ligt bij God. Wij zijn ontvangers van het leven, ontvangers van de liefde, ontvangers van het geheim ... De pastoraal werk(st)er heeft een roeping van binnen uit, om te werken aan het geluk en het geloof van mensen.'

Een eigen charisma

Geïnteresseerde lezers kunnen alvast gewezen worden op Ton Beugelsdijk en Nico Bulter (red.) *Een eigen charisma. 40 jaar pastoraal werkers*, uitgegeven bij gelegenheid van het veertigjarig bestaan van de beroepsvereniging. Ook op de nieuw uitgegeven beroepscode van de VPW, die de beroepscode uit 2001 vervangt. Een beroepscode schrijven en implementeren behoort tot de kerntaken van de VPW. Het nieuwe project van de VPW heet *Geestelijk Leiderschap*. De afgelopen jaren is er een professionaliserings-slag gemaakt. Nu wordt een stap verder gezet en centreert de VPW zich op haar kerntaak 'Mensen naar God brengen ... de adem van de Geest die ons bezielt en leidt...' Meer informatie: www.vpwinfo.nl

Annemieke Beekers
is geestelijk verzorger *Dichterbij*

Pastoraal werkenden van bisdom Den Bosch bezoeken de Sint Jan

Kerkwijding

Zondag 18 september heeft aartsbischop mgr.dr. Joris Vercammen het rooms-katholieke kerk/wijkcentrum aan de Boschdijk te Eindhoven ingewijd tot kerk van de oud-katholieke parochie van de H. Maria Magdalena. De kerk heeft enkele ruimtes die onder bepaalde voorwaarden gehuurd kunnen worden. Informatie hierover: (040) 237 07 77; www.okk-ehv.nl De oud-katholieke kerk in Nederland heeft in korte tijd drie kerkgebouwen aangekocht. Het kerk/wijkcentrum blijft Sint Paulus heten.

Vaticaanse scherpelijperij

Frans Wijnands

Bijna twee maanden heeft de leiding van de r.-k.kerk nodig gehad om de Ierse regering te antwoorden op de beschuldigingen dat het Vaticaan geprobeerd heeft gevallen van misbruik van minderjarigen door Ierse priesters, paters, broeders en nonnen onder het vloerkleed te schuiven. Bovendien zou het Vaticaan de Ierse justitiële autoriteiten misschien niet echt hebben tegengewerkt, maar dan toch minstens onvoldoende hebben meege- werkt om de schuldigen op te sporen en strafrechtelijk te vervolgen.

De barse beschuldigingen van de Ierse overheid waren samengevat in het *Cloyne Report*, waarin de misbruikge- vallen in het bisdom Cloyne waren geregi- streerd. Katholiek Ier- land was geschokt, beschaamd, verontwaardigd en boos. In een eerste reactie probeerde de aartsbisschop van Dublin olie op de hoge golven te gooien door de Ierse premier en zijn kabinet te smeken om de zaak niet onnodig op de spits te drijven.

Daarna werd het stil rond het omvangrijke misbruikschandaal in de Ierse katholieke kerk. Tot onlangs het langverwachte antwoord van het Vaticaan kwam. Twintig pagina's, waarin punt voor punt wordt ingegaan op de beschuldigingen van doofpot-cultuur en gebrek aan mede- werking.

Scherpelijperij

In slechts twee alinea's - aan het begin en het einde - wordt gesproken over 'de afschuw en schaamte over de omvang en de duur van het misbruik van kinderen en jongeren'. En in de slotlinea staat nog eens dat het Vaticaan nog immer verdriet en spijt voelt over hetgeen de slachtoffers en hun families is aangedaan. Van onverbloemde excuses, in welke vorm dan ook, is geen sprake. Afgezien van deze twee passages waarin ongetwijfeld oprecht gevoel voor de slachtoffers doorklinkt, is het omvangrijke antwoord een knap staaltje van Vaticaanse scherpelijperij: enerzijds om de beschuldigingen te weerleggen, anderzijds om een stuk directe verantwoordelijkheid alsnog te ontlopen.

Verantwoordelijk gebleven

In 1997 schreef de toenmalige nuntius in Ierland een brief aan de Ierse bisschoppen. Daarin stond de reactie van de *Congregatie* - Vaticaans 'ministerie' - voor de *Clerus* op een intern rapport van de Ierse bisschoppen inzake het kindermisbruik in diverse bisdommen. Het Vaticaan betoogt nu dat voor dat document nooit het stempel *recognito* is gevraagd - en ook niet ongevraagd is afgegeven! - waardoor het document volgens canoniek recht een officiële status zou hebben gekregen. Met andere woorden: het bleef een intern stuk van

De St. Pieter van koren op het Festa del Grano 2005 in Jelsi, De Molise/Italië
(© Foto: Gwenny van Hulsen)

en voor het Ierse episcopaat. Het lijkt alsof het Vaticaan, althans de verantwoordelijke Congregatie, zich de handen in - betrekkelijke - onschuld wast: wat de Ierse bisschoppen onder en met elkaar regelen was hun zaak. Wat natuurlijk niet zo was en is. Uiteindelijk blijft het hoogste gezag van de r.-k.kerk verantwoorde- lijk voor de miskleunen op lagere echelons, ook als het bisschoppen betreft en zeker als het gaat om strafbare feiten.

Toekomst dekmantel

Het is vrij gemakkelijk voor het Vaticaan om de schaarse concrete beschuldigingen van tegen- werking en doofpotcultuur te weerleggen, maar tegelijk onttrekt de Curie zich aan een morele medeverantwoordelijkheid. Wat decennia lang binnenskamers geregeld werd door schuldige priesters over te plaatsen of in kloosters op te bergen, blijft nog altijd een verfoeilijke binnen- kerkelijke aanpak. Des te meer hamert het Vatica- aan op recente maatregelen om herhalingen van kindermisbruik te voorkomen. Hoe harder je immers roept over een betere toekomst des te sneller wordt het slechte verleden vergeten, hoopt men in Rome...

Hoe scherpzinnig gedocumenteerd ook, het Vatica- aanse antwoord blijft onbevredigend. Het is vooral een louter juridisch verweer met aan het slot het aanbod van het Vaticaan om op alle mogelijke manieren met de Ierse autoriteiten te willen samenwerken om een einde te maken aan deze misdadige praktijken. Ter toelichting verklaarde de Vaticaanse woordvoerder, pater Lombardi, dat 'het Vaticaan verder geen behoefte heeft aan nutteloze polemiek'. Met andere woorden: dossier gesloten, onder het motto van: zo zijn onze gebruiken...

Begijnhofgesprekken

16 okt. 10.30-12.30 u. De Herberg; Spiritualiteit van het alledaagse.
(040) 242 12 63; begijnhofgesprekken@kpnmail.nl

Schaapshoeve

13 okt. 19.30-21.30 u. Lan- genboom: Maak je eigen Godinnen runenstenen.
06-12961278;
welkom@deschaapshoeve.nl

Binnenstadsparochie

2 nov. 14.00-16.00 u. Christusverschijningen in deze tijd. (040) 245 60 07;
m.van.d.ven@iae.nl

Elim

Elke donderdag en vanaf 6 sept ook elke dinsdag 12.15-13.30 u. Inlooplunch; 1 okt 10.00-16.00 u. Stil- staan bij wat er in leeft.
(013) 463 85 05;
stiltencentrum@elimgroep.nl

Hof van Lof

30 sept. 14.00-16.00 u. Rondleiding. (073) 642 10 56 (di t/m za 9.00-12.00 u);
hacken.TH@inter.nl.net

Karmel Boxmeer

5 november: Kennismakings- dag Karmel Boxmeer.
(0485) 56 21 51/56 21 55;
karmelkringboxmeer@karmel.nl

Damiaancentrum

18 okt. 19.30 u. Voorstelling Missie door Marcel Thijs.
(0413) 29 12 00;
info@damiaancentrum.nl

De Hooge Berkt

1 okt. 10.30-12.15 u. Pas laat heb ik jou lief gekregen.
(0497) 55 17 20;
bergeijk@hoogeberkt.nl

Abdijavonden

10 okt. 20.00-21.00 u. Chris- telijke identiteit beleven.
(040) 206 99 55 (9.30-11.30 u. en 14.30-17.00 u);
abdij@achelsekluis.org

La Verna

6, 20 okt, 3 nov 10.00-12.00 u. Door woorden geraakt.
(020) 346 75 30;
info@la.verna.nl

Berichten

Redactie

Henri Nouwen

Sinds vijf jaar organiseren de Oblaten van Franciscus van Sales in hun centrum voor spiritualiteit aan de Gemondseweg 41 te Schijndel een interessant en gevarieerd aanbod voor bezinning en verdieping. Een voorbeeld: vanaf 26 oktober 20.00 uur vier avonden rond de spiritualiteit van Henri Nouwen. www.oblaten.osfs.nl Salesianum, Schijndel, (073) 549 56 71,

Adem en klank

Op 5 november is er weer een verdiepingdag van de *Beweging van Barmhartigheid* onder de titel *De kunst van het leven*. De ochtend wordt besteed aan praktische oefeningen rond het belang en de kracht van de adem, onder de leiding van Julika Marijn. In de middag is er een Euro-a-day concert, een speels kamerconcert door concertpianiste Mireille Heijltjes. Een concert op absoluut topniveau. Het belang van de Menselijke Waarden wordt speels verweven met klassieke muziek. Plaats en tijd: Zin in Werk, Vught, 10.00-16.30 u. € 35,- incl. lunch.

Aanmelden vóór 20 oktober via secretariaat@barmhartigheid.nl of (073) 657 70 44.

Reliprofs

Op 2 november van 10.00 tot 16.00 uur organiseert *ZIEN wat onzichtbaar is* (Anne Stael) voor de tweede keer een ontmoetingsdag voor professionals op het gebied van religie en maatschappij. Deze dag is bedoeld om elkaar te inspireren, kennis te delen en nieuwe contacten op te doen. Iedereen die zich verbonden voelt met de term 'reliprof' is welkom!

Joep de Hart zal het thema *Nieuwe en vernieuwende vormen van christelijke gemeenschap in hun betekenis voor de Nederlandse samenleving* behandelen. Ella van 't Hof houdt een inleiding over de sensibiliteit van professionals en vrijwilligers voor *levensbeschouwing en diversiteit*. Daarna zal een scala aan workshopinleiders thema's behandelen, zoals: Wat willen de zwevende gelovigen; hoe gaan gemeentes om met subsidiëren van levensbeschouwelijke organisaties; hoe breng je als hulpverlener religie ter sprake? Ontmoetingscentrum *De kamers*, Wezeperbergweg 1, 3825 DJ Amersfoort. Opgeven via: info@zienwatonzichtbaar.nl

Theologische leergang

De Priorij Emmaüs te Maarssen organiseert een theologische leergang onder het thema *Levensverhaal en religieuze identiteit*. Daarin wordt informatie over de bijbel verbonden met kijken naar het eigen levensverhaal door Prof. Tj. van Knippenberg e.a. Start 29 oktober 2011- afsluiting 21 april 2012: 4 zaterdagen en 14 maandagavonden.

den. Kosten € 395,-. Mochten de kosten een belemmering zijn dan kunt u dit melden. Zie voor het uitgebreide programma www.priorijemmaus.nl Nadere informatie en inschrijving via priorij@priorijemmaus.nl of Postbus 76, 3600 AB Maarsse.

Guatemala

Nog tot 22 oktober 2011 in fotogalerie De Gang, Grote Houtstraat 43 te Haarlem, de foto-expositie *Guatemala: Terug in Beeld, leven met een verdwenen generatie* van Piet den Blanken. Aanleiding is het herdenkingsboek voor en door nabestaanden van in 1980 vermoorde en verdwenen arbeiders op de suikerrietplantages van Santa Lucía Cotzumalguapa in Guatemala dat zondag 25 september wordt gepresenteerd met foto's en persoonlijke verhalen van nabestaanden, waarmee waardigheid wrdrt teruggegeven aan hen die alle waardigheid is afgenomen. Het boek verschijnt onder redactie van Mario Coolen (Solidaridad) en Karen Hammink (Impunity Watch). De Gang is maandag t/m vrijdag geopend van 13.00-16.00 u. en op zaterdag van 11.00 tot 17.00 u. Toegang gratis.

Oosters christelijk leerhuis

Dit najaar biedt *Bet Drasha* een leerhuiscyclus aan. *Bet Drasha* is het *Oosters christelijk Leerhuis* dat de Katholieke Vereniging voor Oecumene en de Protestantse Kerken-gemeenschap 's-Hertogenbosch samen organiseren. Het is de bedoeling het gemeenschappelijke erfgoed van alle christelijke tradities toegankelijk te maken. De teksten die men gaat lezen cirkelen dit jaar rond de thema's *heil-missie-identiteit-dialoog*. Hoe heeft het christendom in het oosten zichzelf en de verschillende contexten waarin het leefde (antieke Griekse cultuur, jodendom, islam) verstaan? Kan de oosters christelijke traditie ons op bepaalde punten inspireren?

Teksten van auteurs als Ignatius van Antiochië, Afrahat, Maximus Confessor, Izaak de Syriër e.a. worden gelezen en besproken. De eerste bijeenkomst heeft al plaatsgevonden. Verder de donderdagavonden 13 en 27 oktober, 17 november en 15 december van 19.45 tot 22.15 u. Franciscushuis, Van der Does de Willeboissingel 11, 's-Hertogenbosch. Bijdrage € 60,- (incl. reader). Aan-

Suikerrietkappers op weg naar huis, velen van hen zijn Maya's uit het bergland
(© Foto: Piet den Blanken)

melden: (030) 232 69 07 of secretariaat@oecumene.nl

Graffiti en Bosch

Tot 2 oktober is een bijzondere tentoonstelling te zien in het Jheronimus Bosch Art Center te 's Hertogenbosch. Graffitikunstenaar Miguel Ángel Belinchón Bujes (Linares, Spanje 1979) maakte vier grote drielijken, geïnspireerd op het werk van Jheronimus Bosch. Een vijfde werk maakte hij in augustus in het Jheronimus Bosch Art Center te midden van de werken van Bosch. Hij kruipt in de huid van 'El Bosco'. De twee kunstenaars vertonen een duidelijke verwantschap. Hun beeldtaal, hun eigenheid en relatie met Spanje zorgen voor een interessant spanningsveld. Zie www.jheronimusbosch-artcenter.nl

Het voltooide leven

Ruim een jaar geleden werd het zogeheten *Burgerinitiatief Uit Vrije Wil* in het leven geroepen door een aantal bekende Nederlanders. Deze initiatiefgroep richt zich op het scheppen van voorwaarden voor wat zij een humaan en zelf gekozen levenseinde noemen. Deze voorwaarden zouden met name moeten gelden voor de groep van 70 jaar en ouder, een leeftijdsgrens waarvan de initiatiefnemers overigens zelf zeggen dat deze nogal arbitrair gekozen is. Dit alles kan worden geplaatst in een breder publiek debat over het levenseinde en euthanasie dat al jaren gaande is. Het Albertinumgenootschap organiseert vier lezingen - 22.29/9/2011 en 6.13/10/2011 van 20.00 tot 22.00 u. - rondom de achtergronden van dit debat en de vragen die het oproept in de Dominicuskerk, Prof. Molkenboerstraat 5 te Nijmegen. Tijd: 20.00 - 22.00 uur. Entree € 5,- per lezing. Informatie: (024) 358 01 75 (*Margot Niekus*) en (024) 322 82 85 (*Ans Metz*)

Een spirituele weg

Toen ik in dit boek las dacht ik al vrij snel aan Theresia van Lisieux, wiens boek *De Geschiedenis van een ziel* in onze seminarieopleiding hoog scoorde. Sabine Nijland staat in de traditie van de Karmel-spiritualiteit en heeft die op een hedendaagse wijze verwoord. Aan de hand van een selectie bijbelteksten met zeer indringende en persoonlijke beschouwingen en gebeden, begeleidt ze de lezer in een aantal stappen op de spirituele weg. Die weg is veeleisend en grijpt diep in op je leven. De teksten komen daarom alleen tot hun recht als ze persoonlijk overwogen en verwerkt worden. Het is een spiritualiteit van zoeken en onthechting die haaks staan op de consumptie en zelfbevestiging in onze maatschappij, sterk gericht op een persoonlijke relatie met God. Sommigen zullen zich daarin herkennen en steun en verheldering vinden in deze beschouwingen. Anderen zullen op deze spirituele weg te weinig de vreugden om Gods gaven terugvinden en de verwondering over zijn schepping.

Jef De Schepper

Sabine Nijland *Uw weg - mijn weg. Gids voor de geestelijke weg.* Abdij van Berne-Heeswijk 2011, ISBN 978 90 8972 031 3 128 blz. € 14,95

Leeftijd

Oase bracht een prachtig Zinboekje *Leeftijd* uit dat gaat over ouder worden/zijn. In de politiek worden ouderen nogal eens als probleem gezien vanwege de kosten. Ouderen kunnen daardoor het gevoel krijgen dat ze een last zijn. In dit boekje staan korte tekstjes met mooie foto's die de positieve kant van het ouder worden belichten: de levenswijsheid, mildheid, het genieten van de kleine dingen, het overzicht over het landschap van het leven, zonder de moeiten te verbloemen. Ik gun ouderen - en politici! - deze teksten die je ervan bewust maken dat ouderdom niet alleen verliezen betekent, maar ook winnen; voor de oudere, maar ook voor de samenleving. Een stukje tekst: herinneringen kleuren jou als persoon.....geen grijstinten in de herfst van het leven. Kenmerkend is juist de kleur.

Gepke Kersten

Greet Brokerhof-van der Waa
Zinboekje Leeftijd. ISBN 978 90 7915 510 1
www.oasemedia.nl/shop/product/78

Liturgische teksten

Franck Ploum is voorganger in de *Ekklesia Breda* en werkt sinds kort tevens bij de Amsterdamse Studentenekklesia. Tot dan was hij ook redactielid van *De Roerom*.

Hij heeft een aantal overwegingen en gebeden uit vijftien jaar liturgie gebundeld en voor een breder publiek beschikbaar gesteld. Huub Oosterhuis schreef niet alleen een inleiding voor deze bundel, maar heeft duidelijk ook een belangrijke rol gespeeld in de inspiratie die deze teksten draagt. Een vergelijking met de 'meester' is zeer ondankbaar, zeker als het gaat om het poëtisch gehalte van de teksten. Ploum is in zijn en zijn taal 'gewoner' en daardoor waarschijnlijk voor een aantal mensen gemakkelijker te volgen en in eigen vieringen te gebruiken. Gemeenschappelijk is het visioen dat beiden in de bijbel hebben gevonden en naar het dagelijkse leven vertalen.

Het is verheugend dat een jongere generatie de beweging van de kritische gemeenten voortzet. Wie deze teksten in vieringen wil gebruiken zal ze op een persoonlijke bezielde manier moeten laten klinken, een bezieling die in de teksten die overgebleven uit beleefde vieringen en concrete situaties niet helemaal tot zijn recht kon komen.

Jef De Schepper

Franck Ploum *Gedeeld Visioen Overwegingen, gebeden.* Ten Have 2011
ISBN 978 90 2596 129 9; 175 blz. € 15,90

Geloof en evolutie

Prof. Jan Stoop (1929) heeft een lange carrière achter de rug als medisch wetenschapper en bestuurder. Hij is ook een zeer betrokken katholiek gelovige. Op hoge leeftijd heeft hij nu een boek geschreven waarin hij het christelijk geloof opnieuw doordent in het licht van de evolutietheorie, die we volgens hem als vaststaand moeten aannemen. De leiding van de kerk heeft de wetenschappelijke ontwikkeling te lang gewantrouwd en nog steeds worden de consequenties

van de wetenschappelijke inzichten met betrekking tot het ontstaan van de aarde en de mensen onvoldoende theologisch doordacht. Stoop is zeer belezen en heeft zich verdiept in de theologische literatuur en kerkelijke documenten. Je merkt wel dat theologie zijn vak niet is, maar het is boeiend te zien hoe een gelovige wetenschapper omgaat met de relatie tussen wetenschap en geloof en daarbij radicaal nieuwe inzichten niet schuwt. Het boek is zeer mooi uitgegeven in de *Geert Grote Reeks* voor kritische spiritualiteit.

Jef De Schepper

Jan W. Stoop *Darwin, liefde en God Met een Medische Bril door de Theologie* Universitaire Pers Deventer 2010
ISBN 978 90 7937 869 2; 130 blz. € 29,50

Een spoor van licht

Zoals een vuurtoren dag en nacht schijnt, zo kunnen woorden als ze kloppen met wat we meemaken, richting wijzen. In *Een spoor van licht* staan 50 kleine teksten van elf woorden: *Elfjes* die uitnodigen stil te staan bij ervaringen van verlies en verdriet ... De schrijfster gelooft in de kracht van delen. De teksten uit 't hart - het derde oor - mogen overgenomen worden om anderen te bemoedigen of iemand te gedenken. Daarvoor zijn woorden in dit boekje verschenen. En om elkaar te helpen met herinneren ...

*verlies
vraagt aandacht
verwaarloos verdriet niet
anders verdwaaal je jaren
later*

José Kodden *Een spoor van licht*
besteladres: het3eoor@kpnmail.nl
Prijs (inclusief verzendkosten) € 9,95
betaling graag via ING rekening 4310791

Vakantie voor de parochiebladen

Nel Beex

Augustus. Dus geen nieuwe parochiebladen en moeten we het doen met parochiebladen van vóór de vakantie. Wat valt op? In **Kerkbode, Parochie Edith Stein Vught** speelt men met het woord ontmoeten. *'De vakantie staat opnieuw voor de deur. De periode waarin we weer even op adem komen van misschien wel een druk werkjaar, van fijne of trieste gebeurtenissen. De periode dat even niets meer moet. Je vrij voelen. Misschien zoekt u daarvoor de rust van de Zeeuwse kust. Waar je even stil kunt staan.... Misschien zoekt u het juist in de drukte of de aanwezigheid van andere mensen....'* En na de vakantie, wat dan: ontmoeten of misschien toch ook wel eens ont-moeten?

Naar de vakantie toeleven. Vakantie hebben. Het kan sommigen niet snel genoeg gaan. Maar Jos Vriesema in **De Kerkdrielse Bode, parochie Sint Martinus** is ook al druk met de tijd erna. *'Intussen merk ik wel dat de parochie langzaam in vakantiestemming begint te komen. Op de Mgr. Wijsenschool tellen ze de dagen af en het aantal vergaderingen nadert het absolute minimum. Iedereen verlangt naar de vakantie en we zijn blij dat het jaar er weer opzit. Maar zelf kijk ik al over de vakantie heen. Op 28 augustus zwaaien we in de viering van 11.00 u. onze jongste pastor Francis de Meyer uit.... Hij wordt de eerst aanspreekbare pastor in Haaren bij Oisterwijk. In september verwelkomen we Harold van Overbeek.... En dan zal er gewerkt moeten worden aan de fusie van de zeven parochies in de Bommelerwaard. Eén parochie vormen is niet zo ingewikkeld, maar als één parochie functioneren is nog wel iets anders. En daarbij is natuurlijk de eerste zorg hoe we omgaan met de zeven verschillende plaatselijke geloofsgemeenschappen, want die zijn de basis van de parochie nieuwe stijl.'* Hopelijk was de vakantie goed en fijn en is iedereen weer fris genoeg om opnieuw er stevig tegenaan te gaan.

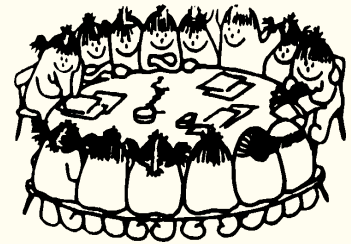
Petrusbode Hilvarenbeek laat zien hoe belangrijk een open kerk kan zijn voor vakantiegangers. *'Dankzij de welwillende medewerking van een aantal gildebreders e.a. kunnen wij onze eeuwenoude kerk in het toeristenseizoen bijna alle middagen openzetten voor de geïnteresseerde voorbijganger. De lichte en gewijde ruimte nodigt uit tot stilte en al kijkend tot bidden met je ogen. In ons gastenboek treffen we ieder jaar diverse keren woorden van dank voor het feit dat onze kerk open is. We lezen nog vaker complimenten over onze fraai onderhouden kerk, de geboende vloer en het glanzend koper; regelmatig treffen we er zelfs verwoorde gebeden aan.'* Voor wie de kerk groepsgewijs wil bezoeken: Ad Otte,

(013) 505 43 24. Een idee voor het volgend jaar?

Solidair, Streekparochie 't Eikske, Landgraaf laat nog eens Frei Carlos Mesters aan het woord. *'.... Als de oude profeten arme mensen tegenkwamen, zeiden ze: Iemand heeft ons Verbond met God gebroken! Want als het Verbond goed wordt onderhouden, zouden er geen arme mensen mogen zijn. Voor de profeten was armoede geen neutraal gegeven, maar een oproep om het geweten wakker te schudden....'* Ook een sjamaan uit Groenland, **Angaangaq (1947)** komt met wijze lessen. *'Zolang we niet leren hoe je het ijs in je hart kunt laten smelten, zal de wereld niet veranderen. En als de wereld niet verandert, zijn we overgeleverd aan het smelten van de ijskappen op de Noord- en op de Zuidpool....'* Twee totaal verschillende mensen op totaal verschillende plaatsen, maar met een eendere boodschap! Alleen iets voor in de vakantie?

In Winssen kunnen ze gedeeltelijk zonder zorgen de vakantie ingaan. **Winssen. H. Antonius van Padua.** *'Op 23 juni jl. is de restauratie van de kerk opgeleverd. Alles werd ondertekend door de verschillende bedrijven.... We mogen er trots op zijn dat de kerk er weer mooi bij staat. De klokkentoren met de gouden cijfers zijn weer duidelijk zichtbaar en het uurwerk slaat weer op tijd. Het kruis boven op de toren staat mooi verlicht in het donker als een herkenningspunt in Winssen. De muren zijn ook weer mooi bijgewerkt wat de invoeringen betreft en als je via de Molenstraat binnen komt rijden dan zie je al van verre die mooie voorgevel. De riolering en de afwatering hebben ook een beurt gekregen. Het Heilig Hart beeld krijgt een nieuwe plaats en het gras rond de kerk en de bestrating erbij zal ook een extra beurt krijgen. Het zal er binnenkort mooi uitzien rond de kerk. Alleen wat de rest van de grond betreft in het groene Hart van Winssen! We wachten af! De grond is eigendom van de kerk, de plannen zijn klaar. Nu is het wachten op medewerking van de Gemeente Beuningen en de Klankbordgroep Winssen....'* Heel veel succes! Misschien dat de vakantie wonderen gaat doen!

In **De Vlaspit, H. Hartkerk Oss** kijkt men met grote voldoening terug op de eerste pinksterdag. *'Drie jubilea: Frans Vervoort 12 ½ jaar pastor, pastor Louis de Bonth 50 jaar priester en kerk en parochie werden 90 jaar jong.... Na een indrukwekkende en feestelijke eucharistieviering met alle koren in een nagenoeg volle prachtig versierde kerk was er in de grote tent op het kerkplein een bijzonder gezellig, hartelijk en warm samenzijn. Ondertussen ging in de kerk het bieden op de kunstwerken door. Zeker tegen het einde was het spannend.*

Uw parochieblad

Er werd nog volop geboden om het beoogde kunstwerk ook daadwerkelijk te bemachtigen. Om 14.45 u. werd de klok geluid als eindsignaal. Van de 38 aangeboden werken werden er 30 verkocht en konden we een bedrag van € 2460 toevoegen aan het Smulders Fonds. Samen met de bijdragen van onze parochianen is er inmiddels € 12.250 aan giften binnen voor het Fonds. Een grandioos jubileumcadeau! Met dit prachtige feest sluiten we het werkjaar af. Dat de vakantietijd u allen goed mag doen, u rust en energie mag geven voor een nieuw werkjaar.' Dit wensen wij u ook van harte toe.

Emmaüs bij u thuis, pastorale eenheid Esscharen, Gassel, Grave en Velp brengt stichting Chaja onder ude aandacht. *'Want het belangrijkste wat stichting Chaja wil en waarmaakt is mensen die in hun eigen leven of in hun directe omgeving met kanker zijn geconfronteerd concreet uit te nodigen tot creativiteit. Zo legt deze stichting een basis voor een vorm van bondgenootschap die niet de ziekte maar het leven voorop stelt! Chaj is Hebreeuws voor Leven.... Natuurlijk hoop je te overleven. Tijdens dat overleven en vechten tegen de ziekte, wat doe je dan? Is er dan nog tijd voor jezelf, voor je familie en vrienden? Is er dan nog tijd voor mooie momenten? En als je genezen wordt verklaard, kun je dan weer genieten van het leven?.... Als verwerking worden er door stichting Chaja allerlei creatieve cursussen zoals zingen (koor Chaja) meditatief dansen, schilderen of koken georganiseerd....'* Een heel scala aan mogelijkheden, te veel om op te noemen. Ook voor na de vakantie! Voor wie er meer van wil weten: www.dedriepoot.nl

Ook in **Cuijk, H. Jozef** gaat het in het nummer voor juli/augustus over vakantie. *'Het is alweer de laatste uitgave. Voor velen een mijlpaal. Hopelijk kun je ook echt genieten. In harmonie met jezelf en met je medemens dichtbij en veraf. Zodat je op het eind van de dag of van je leven kunt zeggen: ik heb echt genoten en ben ook nog echtgenoot/echtgenote geweest (Kees Michielse).'*

Het regent, het regent

Jeanne van Leijsen

Geen gespreksonderwerp zo populair als het weer en de weersvoorspellingen. Zeker tijdens deze verregende zomer en het is ook iets typisch Hollands, heb ik me ooit laten vertellen toen ik met een groep Surinaamse vrouwen werkte. 'Jullie hebben het altijd maar over 't weer. Bij ons is dat geen onderwerp. De zon schijnt altijd!' Dit begrijp ik, maar het is wel een saai verhaal. Niks nieuws onder de zon, kun je zeggen. De weermannen en -vrouwen vinden zulk weer ook saai, want dan hebben ze niks nieuws te vertellen. Erwin Kroll denkt er zo in ieder geval over. Ik heb studie gemaakt van zijn optredens om aan vakantie vierend Nederland de ene na de andere depressie te verkopen. Het valt me op dat de tijd voor de weersvoorspelling voor driekwart opgaat aan hoe het weer is gewéést. Dat weten we toch al! Er hangen toch jassen en tassen te drogen in de gang, plu's aan de haak en tenten op zolder!

Maar het is tussendoor ook mooi weer geweest. Dat had het KNMI dan weer niet goed voorspeld. De regionale verschillen waren soms erg groot. Dus daarover weer geklaag! Zelfs tot op politiek niveau, want men zou dat aloude instituut in De Bilt willen opdoeken. Ik houd het bij de mij van jongs af aan ingepeperde weerspreuken zoals: 'Avondrood kent geen nood en morgenrood water in de sloot'. Komt negen van de tien keer uit. Omdat de temperatuur deze zomer best aangenaam was, heb ik veel avondluchten gezien. En van die ene avond dat wind, wolken en water zorgden voor een beeld gelijk een vlammenzee, kon ik niet genoeg krijgen. Prachtig schouwspel en fantastisch weer

de andere dag. Hoe noordelijker je op de aardbol bent, hoe langer de schemering en in het kader van dit stukje heb ik gelezen over drie soorten. Eerst de 'civiele schemering': van het moment dat de zon ondergaat totdat ze zes graden achter de horizon is. Dan de 'nautische' tot uiteindelijk de 'astronomische schemering', maar dan is het ook pikkedonker als er geen maan en geen lichtvervuiling is. Mooie wetenschap, die meteorologie.

Nog een weerspreuk van wijlen mijn vader: 'Wie voor acht uur komt, blijft niet de hele dag'. Proefondervindelijk klopt deze uitspraak, uitzonderingen daargelaten, natuurlijk. Nou, juli 2011 was zo'n uitzondering! Wij waren op 20 juli in Praag en daar begon het rond drie uur 's-middags te regenen en dat duurde zo'n dertig uur. Toen wisten we ook dat de rest van de zomer nat kon zijn, want ergens hingen de weerspreuken over de naam-

Je eigen bui

Je gezicht
is je eigen weerbericht.
Als je in de spiegel kijkt
kun je je eigen bui zien hangen.
(Jan 't Lam)

dag van de heilige Margaretha in ons achterhoofd. 'Heeft Margaretha geen zonneschijn, dan zal het een natte zomer zijn' en 'Regen op Sint Margriet geeft zes weken boerenverdriet'. Het tegenovergestelde geldt ook: 'Regent het op Sint Margriet niet, dan regent het zes weken niet'.

Deze Praagse Muze mijn weerstation ...

Hier zit een legende achter? Margaretha was jong al gewaarschuwd om niet voor iedereen de deur open te doen. Toen hoorde ze van haar vriendinnen dat er een onbekende in de buurt was, die je iets heel moois beloofde als je voor die vreemde de poort opendeed. Je mocht dan zes weken lang doen wat je als eerste deed na die ontmoeting. Margaretha was op haar voorwerk en zette haar spinnewiel klaar. De fantast meldde zich en zei dat Margaretha vanaf nu zes weken mocht doen wat ze als eerste ging doen. Margaretha bedacht ze zich geen moment, schoot nog even naar het kleinste kamertje en wilde toen gaan spinnen. Maar...dat was niet de eerste handeling; ze ging eerst nog even naar de wc! Vandaar: 'Sinte Margriet houdt heur water niet' en 'Sinte Margriet is een pigriet'. Voor wat het waard is!

Voor ons was dit de eerste keer Praag. Prachtige stad, zelfs in de regen. Geweldige bouwwerken met schitterende verhalen. Een boeiende geschiedenis over al die pracht en macht, vooral op de Praagse Burcht. Veel energie wordt gestoken in behoud en onderhoud ervan. Als souvenir stop ik een brok graniet in mijn rugzak, waar ik de contouren van een Praagse Keizerin in zie. Thuisgekomen krijgt zij een keizerlijke sluijer om haar hoofd en een ereplaatsje buiten voor het keukenraam. Sinds die tijd is deze Praagse Muze mijn weerstation. Kleurt ze donker, dan regent het. Wankelt ze op haar sokkel, dan waait het. Presenteert ze schaduwlijnen, dan schijnt de zon. Als het straks in de herfst mist, mis ik haar wellicht en als het van de winter sneeuwt en hagelt, krijgt ze keizerlijke juwelen en sieraden omgehangen. Fantastisch toch! Tot zover het weerbericht. 'Mooi weer en vis, moet men nemen als het er is'. Zo is het maar net.

Praag (Foto's: Jac van Leijsen)

“Aanhaling- Steken”

Cees Remmers

* ‘In veel religies zie je de mensen God zoeken; in het christendom zoekt God de mensen.’

* ‘Er zijn niet overal kikkers, waar water is; maar waar kikkers zich bevinden, zal ook water zijn.’
Goethe

* ‘Lezen over de natuur is prima, maar als iemand door de bossen loopt en luistert naar alle geluiden die daar zijn leert hij/zij daar meer dan in boeken want daar spreekt de stem van God.’
George Carver

* ‘Dezelfde God, die in Kana water tot wijn maakte doet elk jaar hetzelfde in de wijnranken. Want het water uit de wolken wordt door toedoen van de Heer in wijn veranderd.’
St. Augustinus

* ‘Het verontrust mij als ik zie hoeveel mensen van goede wil in de Kerk zich laten verleiden tot een politiek van restauratie. Ze trekken zich terug in hun heilige kapelletjes, geven kritiek op de moderne wereld en leggen het accent op onderricht met verouderde woorden die van een andere planeet schijnen te komen.’
Kardinaal Silvestrini

* ‘De derde prijs - een twaalfdelig theeservies - is gevallen en kan dus niet worden uitgereikt.’

* ‘Kies niet met je hoofd, maar met je hart. Je verstand is er om keuzes te begrijpen, niet om ze te maken.’
Anoniem

* ‘Poëzie heelt de wonden die het verstand maakt.’
Novalis (1772-1801)

Op de fiets

Toon van Beek

Onze Lieve Heer had goeie zin toen Hij de fiets uitvond. Hij was echt in de stemming om de mens iets heel moois te schenken. Wandelen is oorspronkelijk wel dé vorm van voortbewegen naar de menselijke maat - Adam en Eva verlieten te voet het Paradijs - maar de Grote Baas voegde fietsen eraan toe. Tijdens de zomervakantie heb ik er herhaaldelijk van genoten. Op de fiets is het leven goed - zeker als je her en der afstapt bij interessante objecten zoals een kerk of kapel. In Lerop bij Roermond passeerde ik kort na elkaar twee wegwakruisen. In Limburg niets bijzonders. Wat mij trof was dat binnen een kilometer eerst de hulp van Onze Lieve Heer werd ingeroepen voor vrede tijdens de Eerste Wereldoorlog, waarna Hij hartelijk werd bedankt voor zijn hulp bij het ongeschonden doorkomen van de Tweede Wereldoorlog. Twee wereldbranden, twee monumentjes, twee versteende bedden om vrede. Het vredesverlangen na de Tweede Wereldoorlog diende

zich weer aan toen ik naar de abdij van Lilbosch, een van mijn favorieten, fietste. Anno 2011 ervaar je de eenvoud van het leven van de cisterciënzers. Hier was het inderdaad vanaf 1883 *ora et labora*; meer labora, denk ik. De Duitsers verjoegen de paters uit hun abdij omdat ze bij het verzet betrokken waren. De Hitlerjugend werd erin gehuisvest,

beschermd door een bunker, die nog steeds diep in de grond zit. Er is een 'bunker' kapel van gemaakt, uniek in Nederland en opgedragen aan Maria, Koningin van de Vrede. Ik fietste door naar Susteren, waar ik een La Trappe dronk en nog eentje en mijn vrouw moest vragen mij in de auto naar huis te rijden met de fietsen achterop.

